

Szerkesztőség
Arad, Acsof-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Balev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)
Sürgönycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerinti

Egyes szám ára 5 lej.
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A rossz sáfár.

Azok a tárgyalások, melyeket az erdélyi gazdasági életére, de elsősorban annak egyik fontos ágára, a fatermelésre. Olyan vereséget szenvedtek ebben a küzdelemben az erdélyiek, amilyenre még nem volt példa, mert nemcsak, hogy a jelenlegi horribilis tarifát nem sikerült leszállítani, hanem még a CFR által tervezett tarifaemelésnél is jóval magasabb díjtételek lépnek életbe február elsején, mely dátum az erdélyi fatermelés sokáig emelkedetes gyásznapja lesz.

De nemcsak a faipar, hanem az egész ország gazdasági élete is meg fog rendülni az általános tarifaemelés hatása alatt. Iparunk és kereskedelmünk eddig is vegetálni volt kénytelen az aránytalanul magas fuvardíjak miatt és nem nehéz elképzelni, hogy február elsejével az a helyzet egy hatalmas lépéssel lesz közelebb a gazdasági katasztrófához. Most már kétségtelenül megállapítható, hogy a kormány gazdasági politikája tudatosan és programszerűen förekszik az ország termelési erejének meggyöngyítésére. Nemcsak mi, hanem a sorsunkat intéző felelős tényezők is tisztán látják azt az utat, amely a gazdasági összeomlás felé vezet és mégis azt kell tapasztalnunk, hogy a kormány nem tör új utakat a megnyugvás és boldogulás irányában, hanem a régi ösvényeken halad a gazdasági, pénzügyi és szociális romlás felé. A vasuti tarifa mostani erőszakos felemelése is azt a látszatot kelti, hogy a legközelebbi cél — Erdély fatermelésének tönkretétele.

De hát miért? Csak azért, hogy néhány kisebbségi vállalat koldusbotra jusson? Ez még nemzeti- és politikai érdekek is rossz. Erkölcstelen és olyan fegyver, amely könnyen visszafelé is elcsúszhat. Mert az állami statisztikából is kimutatható adat, hogy az erdélyi fatermelő vállalatoknál alkalmazott munkások 80 százaléka román nemzetiségű. Vagyis, hogyha a kormány tarifaemeléssel, adóterheléssel és az egyéb ismert eszközökkel arra kényszeríti a kisebbségi vállalatokat, hogy üzemiüket megszüntessék, akkor egyúttal sokmillió román munkáscsalád kezéből ragadja ki a mindennapi szűz kenyeret. Egész vármegyék vannak Erdélyben, melyeknek román lakossága a fatermelésből él. Ha megáll a fűrész és a hatalmas erdőterületekben nem kattan többé a fészelek, ki fog kenyeret adni a megyék népeinek? Van-e olyan szónoki képesség, amely meg tudná magyarázni az éhezni kényszerűt, hogy nemzeti szempontokból volt szükség az üzemek megszüntetésére. Nem, az éhezni, munkátlanul kárhóztatott embereknek kezére, munkára van szükségük, nem pedig szűz és hangzatos frázisokra. Az a kormány, amely gazdasági jólét helyett a termelés csődjébe vezet az országot, lelkiismeretlen sáfárja népének. A tarifaemelő kormány rászolgált erre a jelzőre.

A nemzeti-parasztpárt megkezdte kormánybuktató akcióját.

Maniu Gyula fontos tárgyalása. — A patriarcha jóslata.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának távirata.) Maniu Gyula ma táviratilag arról értesítette a nemzeti-parasztpárt cluji tagozatát, hogy egyelőre fontos tárgyalásai miatt nem utazhat Clujra. A párt végrehajtó-bizottsága egyébként már megállapította azoknak a gyűléseknek a sorrendjét, amelyen a kormánybuktató akciót bevezetik. Az első gyűlést Iasiban tartják meg január 29-én. Február 5-én Fogarason ülnék össze Erdély déli részének nemzeti-párti szervezetei, február 12-én az olteniai és bánáti szervezetek tartanak gyűlést Craiovában, február 19-én Clujon gyűlének össze Erdély északi és nyugati részének nemzeti-parasztpárti politikusai, végül az utolsó gyűlést február 26-án tartják meg Bucurestiben. Pontos megállapították ezenkívül az alba-iuliai kongresszus időpontját is, amelyet március 4-ére tűztek ki. A párt vezető

tőse azt is kimondotta, hogy egyetlen gyűlésre sem kér engedélyt arra való hivatkozással, hogy az alkotmánytörvény biztosítja a gyűlékezési és szólásszabadságot.

Maniu Gyula különben ma a nemzeti-parasztpárt több vezető emberével Badacinibe utazott, ahol a párt vasárnap kongresszust tart. A Cuvantul Maniu elutazásával kapcsolatban úgy értesült, hogy a pártvezér bucuresti tartózkodása alatt rendkívül jelentős személyiségekkel tárgyalt, amikről a közvéleményt nem tájékoztatták. Állítólag Miron Cristea patriarcha, régenstanácsai tag módját találta annak, hogy közölje Maniuvval miszerint a kormánybuktató akciójának folytatására már aligha lesz szükség, mert a kormány sokkal előbb távozik helyéről, semmint azt általában hiszik.

Békebeszéd — ágyudörgés közben.

A panamerikai kongresszuson Coolidge elnök feltűnést keltő békebeszédet mondott, miközben Nicaraguában véres harc dúl.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Megirtuk, hogy Coolidge elnök megérkezett Havannába, hogy résztvegyen a panamerikai kongresszus megnyitóján. Az elnök kíséretében Kellogg külügyi államtitkár és Wilbur tengerészeti államtitkár volt. A tervek szerint Coolidge csak két napig marad Havannában, majd visszautazik Washingtonba. A kongresszust Machado a kubai köztársaság elnöke nyitotta meg, aki kifejtette, hogy a panamerikai kongresszus a világbéke megővése érdekében állt össze. Utána Coolidge állott fel szólásra, aki mindenki meglepetésére, egy oly pacifista, az emberiség érdekeiről és azoknak előmozdításáról szóló beszédet vágott ki. Mintha közben Nicaraguában nem dörögnének az ágyúk az amerikai elnyomó politika eredményeképpen.

Coolidge beszédében kifejtette, hogy a nyugati félteke megtette azt a szolgálatot, amelyet az emberiség érdekeiben meg kellett tennie. A viszályokat nem erőszakkal, hanem

igazságosan és méltányosan intézi el, a kis népek fenségjogát pedig tiszteletben tartja. Ezután a demokrácia szellemének érvényesüléséről és terjesztéséről beszélt, végül pedig a jog uralmának a fontosságát hangsúlyozta. A jog elsősorban a kis népek pajza, a legfőbb jog pedig a méltányosság, az együttműködés, barátság és felebaráti szeretet. Ezek nélkül nincs béke, nincs szabadság és nincs köztársaság.

A londoni jelentések szerint az angol lapok éles bírálatot írnak a kubai panamerikai kongresszusról, különösen Coolidge békebeszédéről. Az angol sajtó szerint az Unió és a délamerikai államok között áthidalhatatlan ellentét van. Coolidge békebeszédével éles ellentétben állnak a nicaraguai incidensek és a komoly panamerikai tárgyalások csak Coolidge távozása után kezdődhetnek meg. Egyes lapok azt is kifogásolják, hogy az elnök beszédében lekicsinyelte az óvilágot.

Új főnököt kap

az aradi államrendőrségi hivatal.

Vulpe József lett az aradi szigurancafőnök. — Ciorescu Tache a curti-i határrendőrség élére került.

(Arad, január 17.) Már néhány nappal ezelőtt híre járt annak, hogy egyes aradi hatóságoknál érdekes személyi változások készülnek. Ma azután — egyelőre még ugyan magánforrásból — az az értesítés érkezett az aradi megyei prefekturára, hogy a belügyminisztérium tegnap döntött is már egyes aradi személyi változások ügyében. Az információk szerint a belügyminisztérium Ciorescu Tache eddigi aradi szigurancafőnököt a curti-i határrendőrség élére helyezte, az aradi sziguranca élére pedig Vulpe József volt aradi szigurancafőnököt nevezte ki, aki már a holnapi vagy hol-

naputáni napon megérkezik Bucurestiből Aradra és magával hozza a kinevezési okmányokat. Ciorescu szigurancafőnök közeli távozása mindenekelőtt sajnálkozást idéz elő azok körében, akiknek dolguk volt a sziguranca, miután jóakaratu, pontos tisztviselőnek bizonyult aradi működése során. Szigorúan betartotta a törvényeket, azonban ott, ahol lehetett, szívesen teljesítette a hozzáfutók kéréseit. De igaz örömmel fogadja az aradi közönség Vulpe kinevezését, mert az új sziguranca főnök személye jól ismert Arad polgársága előtt, miután hosszú ideig állott az aradi állambiztonsági hivatal élén. Vulpe József aradi ember, ismeri Aradot, polgárságát és az aradi viszonyokat és kétségtelen, hogy miként a múltban, ezután is szíves készséggel és jóakarattal áll minden ügyes-bajos dolgában Aradváros közönsége rendelkezésére.

Alaptalanul meghurcolt aradmegyei jegyző kálváriája

Az aradi törvényszék rehabilitálta a megvádolt mondorlakli jegyzőt. Aradmegye védelmébe veszi köztisztviselőit. — Memorandum az igazságügyminiszterhez.

(Arad, január 17.) Az aradi törvényszék Hargot-szekciójára ma igen érdekes ügyben hozott döntést. A bíróság előtt vádlottként Haiduc Demeter volt tornyai (tornyai) és jelenleg manduloci (mondorlakli) jegyző állott, akit hivatalos hatalommal való visszaéléssel és megvesztegetéssel vádoltak. A feljelentésnek hosszú időre visszanyúló előzményei voltak s az csak befejezése volt annak a hajszának, amely egész tervszerűen indult meg a jegyző ellen.

Még 1924-ben 32 vádpontból álló feljelentést juttattak el az aradi prefektúrára Haiduc Demeter akkori tornyai jegyző ellen. A vizsgálat a feljelentés alapján azonnal megindult maga Petrutiu Áron megyei főjegyző folytatásáig a kihallgatásokat, amelyek alapján arra a konklúzióra jutott, hogy tisztára politikai és személyi hajszára folyt a jegyző ellen. Ugy a prefektúra, mint a belügyminisztérium, amely elé terjesztették a fegyelmi vizsgálat adatait, felmentette a jegyzőt, akit azonban közben Mondorlakra helyeztek át. Ellenségei azonban nem elégedtek meg ezzel, hanem ugyanezt a feljelentést megtették az aradi ügyészségnél is. Az aradi ügyészség hosszas vizsgálat után a 32 vádpontból csak kettőt fogadott el tényleges vádnak.

Az egyik — Haiduc ellen emelt — vád úgy hangzik, hogy a jegyző egy szegény asszonynak, akinek szegénységi bizonyítványra volt szüksége, hogy szélütött férjét a kórházba juttassa, kijelentette, — a feljelentés szerint — hogy csak akkor kaphatja meg a kért bizonyítványt, ha három hónapig ingyen szolgál nála és azonkívül 500 lejt fizet. A másik vád szerint pedig egy másik asszonytól, akinek a fia részére kellett egy községi bizonyítvány, szintén ellenszolgáltatást követelt. E két vád alapján lefolytatták a vizsgálatot és ma tartották meg az ügyben a főtárgyalást.

A beidézett tanúk a feljelentőket kivéve, mind a jegyző mellett vallottak. A bizonyítási eljárás befejezésével Savoiu ügyész kérte a feljelentők megeskütését és vallomásuk alapján Haiduc megbüntetését. A védelmet dr. Ispravnic Sever látta el, aki erőlyes beszédben támadta az ügyészséget. Kijelentette, hogy

már több eset fordult elő, amikor az ügyészség cselédek feljelentésére vádat emelt, sőt betartóztat jegyzőket, sokszor heteken keresztül fogvatartja őket, végül pedig a törvényszék felmentő ítéletet hoz. Az ügyészségnek szembe nem az a hivatása, hogy kellemetlenkedjék a polgároknak, különösen akkor, amikor közhivatalnokokról van szó. Az igazságügyminisztériumnak sem lehet az az intenciója, hogy a köztisztviselői presztizsét lesüllyessze, hanem inkább az, hogy azt lehetőleg emelje. Hiába mentik azután hónapok múltán fel az alaptalanul megvádolt közhivatalnokokat, tekintélyét már elvesztette. Csodálkozásának ad kifejezést, hogy az ügyészség a mentő tanúk egész sorozata dacára elítélést kér és a maga részéről felmentést kér. A törvényszék rövid tanácskozás után felmentette a jegyzőt a vádak alól.

Az aradmegyei prefektúra ezzel azonban nem elégszik meg és terjedelmes memorandum fordul az igazságügyminisztériumhoz.

Trockij sikkasztással vádolja Stalint

Elhallgattatják a szovjet ellenzékét. — Trockij még Szibériában sem fejthet ki politikai propagandát.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Berliner Tageblatt moszkvai jelentései szerint Trockijt Középáziába száműzik, még pedig a turkesztán—kínai határra, Vorni városában. Rakovszkij Astrahánba, Radek és több társa az urali tartományba került, míg Kamenyevet Penzába, Zinowjewet pedig Tambovba vitték. Az ellenzék 50 tagját már utnak indították Szibéria felé. Az elítélt ellenzéki politikusok tiltakoztak az eljárás ellen és kijelentették, hogy hajlandók önként elhagyni Moszkvát, ha a végrehajtóbizottság biztosítja őket arról, hogy internálási helyükön tényleges munkát fejthetnek ki a kommunista-párt érdekében és nem elítélt bűnösökként kezelik őket. A válasz erre az volt, hogy a száműzési parancsokat megszigorította és ennek köszönhető, hogy Trockij, akit eredetileg Astrahánba akartak küldeni, az ázsiai Oroszország legelhagyottabb vidékére került.

Száműzése előtt Trockij nyíltan megvádolta

Kérni akarja a minisztériumot, utasítsa az ügyészséget, hogy köztisztviselőkkel szemben óvatosabban járjon el és fontolja meg az ügyet, mielőtt labilis bizonyítékok alapján vádat emel azok ellen. Példának felsorolja Fülöp szántyei jegyző esetét, akit cselédje jelentett fel azon a címen, hogy erőszakot követett el ellene. A jegyzőt a törvény értelmében felfüggesztették az állásától és még ma is fel van függesztve. Közben a törvényszék felmentette a vád alól, a feljelentő felelősségére most a tábla fogja az ügyet letárgyalni. Hozzávetőleg még Gruta Aurel zimándi jegyző esetét is, akit ugyancsak cselédje jelentett fel és akit az aradi törvényszék felmentett. Felelősség folytan a tábla tárgyalta az ügyet s szintén felmentette a jegyzőt, kinek feljelentője azonban a Curtea de Casatie elé apellált. A táblai ítélet után felfüggesztésben volt Grutát visszahelyezték az állásába és Fülöpöt is visszahelyezték a tábla felmentő ítélete után, azonban — mint a memorandum ki akarja fejteni — hónapokon keresztül meghurcolták őket és tekintélyes költséget és veszteséget okoztak nekik. Jogászai körökben nagy érdeklődéssel várják a megye vezetőségének ezirányban tett lépését.

Stalint azzal, hogy a 200 millió aranyrubeles titkos alapot elköltötte. Ezt az alapot Lenin arra az esetre gyűjtötte, ha a proletárdiktatúra ügye veszedelmbe kerül.

Táray Ferenc

szerződés-szegést követett el.

A cluji színtársulat hősszerelmese egy berlini film-társasághoz szerződött.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefon-jelelése.) Táray Ferenc, a cluji Magyar Színház tagja tegnap váratlanul Berlinbe utazott a Felsen-filmkoncernhez való szerződötése ügyében. Janovics színgazgató a műsoron szereplő darabokra való tekintettel, csak a jövő hétre engedélyezett szabadságot Táraynak, aki azonban az engedély nélkül eltávozott. Janovics ma úgy a magyar, mint a román színészszindikátusnál szerződösszegés miatt teljelentést tett Táray ellen.

Téli élet Svájcban.

St. Moritz, Pontresina. — A számi herceg kodakja. — Elriasztják az Engadinba indulókat. — Az árák St. Moritzban. — A nagy ugrás. — Ki az a gróf Rethy Albert. — Egy király magyar álneve. — Román előkeiségek. — A Cook-iroda osztályoz. — Az arisztokraták téli játéka: a curling.

Írta: Stauber János.

A szezonvonatok tömegét ontja magából a zürichi állomás. Svájc csodás panorámájú üdülő- és sporthelyei felé viszi az utasokat. A másodpercnyi pontossággal induló és érkező villanyvonatok az államvasutak nagyszerű organizációjáról tesznek tanuságot.

Zürichből Graubünden kanton székvárosába, Churba 2 és fél órást ut után érkezünk. Chur jelentős gócpont, innen ágaznak el a vonalak Davos, St. Moritz, Pontresina felé. Churig terjednek a C. F. F. (Egyesült vasutak) vonalai s az ideérkezők a Rhätische-Bahn kényelmesen berendezett kocsijaiban folytatják útjukat Davos vagy Samaden irányába, ahol a Pontresinába utazók a részükre fentartott különvonatokba szállanak, míg a St. Moritzba igyekvők egyenesen folytatják útjukat. Churtól Samadenig erős munkát végeznek a villanymozdonyok, mert e kétórás uton 1240 métert kell emelkedniük. Samadenből 14 perc alatt St. Moritzban, vagy Pontresinában vagyunk. Pontresina állomása 1803 m. magasságban fekszik s innen 30—40 métert emelkedő ut vezet a szállodákig.

A Rhätische-Bahn képezi az Alpok szívében elterülő Graubünden fő forgalmi eszközét.

E vasúttársaság tulajdonát alkotó hálózat 277 kilométernyi területet ölel át. Fölépítése s teljes felszerelése 113 millió svájci frankba került. E vonalon fekszik az 5865 m. hosszú Albulai alagút, mely Európában az Alpok legmagasabban fekvő átszelése, 1823 méternyre a tenger felett.

Egy csodás scénárium tárul elénk, melynél fenségesebbet a természet nem alkothatott. Kacsaringós hegyi ösvények, karsu viaduktok, hosszú alagutak, mélyen a völgyben pihenő falvak, s újból az égig igyekvő hófödte hegykolosszusok, a ragyogó napsugarakban fürdő, megmászhatatlan sziklaormok, zöldeskék színeket játszó, gleccserekké fagyot vizesések, a fagygyal dacoló, sebesen csörgedező patakok mind lenyűgözően hatnak és soha el nem múló, felejtethetetlen emlékként rögződnek a szemlélő agyába. Akik erre a szép látványra elkészültek, azok kezében szakadatlanul kattog a Kodak. Egy számi, törpe külsejű utitársunk (mint később kiderült, királyi herceg) meglehetősen kiméletlenséggel az ablakhoz tolakszik, hogy Pathe-Baby mozigépével megörökítse e festői tájat.

Néhány perccel Samadenből való elindulásunk után messziről apró, csillogó fénypontok tűnnek fel. Pontresinába érkezünk. A folyton váltakozó impressziók ezuttal egy kitűnően scénált színpadi képet mutatnak. A hegyoldalon sorakoznak egymás mellé a ragyogóan kivilágított nagy szállodák, melyek köré a magasba törő, hóborította sziklák sötétes árnya von kontúrt. A nagyszámu hotelek portásai és csukott, nagy szánjai fegyelmezett sorban várják az érkezőket.

Ezidén különösen élénk az egész Engadin vidéke. Februárban itt tartják meg az ezévi világotlimpiászt, melyre most folynak szaka-

datlanul a tréningek és előmérkőzések. — Pontresina és St. Moritz ma a téli találkozóhelye a mondain haute-voléennek. Minden világrész képviselve van. Nemzetiség, rang és fajkülönbség nélkül élvezik a portól, autóbűztől, a politikától és gondoktól mentes magaslati levegőt s az itt egyedül üdvöztőnek tartott sportot. Kora reggel talpon van mindenki. Pontresinát szerencsés fekvése és jó hóviszonyai folytán különösen a ski és skijöring szenvedélyes hódolói frekvenciálják. — Negyven-ötven centiméteres állandó hó van, de gyakran 4—5 méterre is megnövekszik. Apró gyermekek, nők, férfiak, de még az idősebbek is egyformán fanatikus passzióval futkároznak, csúsznak, ugranak méteres fatalpikon. A sporttelepet minden oldalról magas hegyek: Bernina, Rosegg, Rosatsch, Languard övezik és pompás kirándulólhelyekül szolgálnak. Pontresina és Celerina között fekszik Punt-Muraigl, ahonnan fogaskerekű vasút vezet a 2456 m. magasan levő Mouttas-Muraigl-ba, ahol a szélesen elterülő Bernina-csoportra és a Julier-Albulai hegységekre nyílik gyönyörű kilátás.

Az érkező vendégeknek a sportoláshoz szükséges felszerelés határtalan mennyiségben és olcsó áron áll rendelkezésre. Az információ irodákhoz fordulók, Engadinba szándékozó publikumot álhírekkel riasztják el a szónak szoros értelmében, ahelyett, hogy állandó összeköttetésük folytán a valóságnak megfelelő felvilágosításokkal szolgálnának. A legártatlanabb vigasz, amit az érdeklődők mind egyikének utra való adnak, az, hogyha valaki le is foglalt előre szobát, az első éjjelt valószínűleg a tiszta fehér, hófödte és bizalmasan mosolygó csillagokmelegítette angyalokdön fogja eltölteni. A további kellemetlenségek,

Halálos döntést kapott az erdélyi faipar.

A CFR. az országos akció dacára lényegesen megdrágította a fuvar-díjakat. — Február elsején lép életbe az új tarifa, amely végleg tönkre teszi az erdélyi fatermelést.

(Arad, január 17.) Ismeretes, hogy az erdélyrészi fatermelők bizva a Bratianu-kormány ama hangsúlyozott ígéretében, hogy a kibírhatatlanul magas áruszállítási tარიát rövidesen leszállítja, akciót kezdeményeztek, hogy ez a leszállítás ez év februárjában történjék meg. Memorandumot szerkesztettek, a melyben részletes és pontos adatok egész tömegével igazolták, hogy a fatermelés mai kétségbeesett helyzetét, az üzembeszüneteket, valamint az ezzel járó munkanélküliséget főként a vasuti tarifa aránytalansága és megfizethetetlen díjtételei okozzák. Már a memorandum összeállításakor hallatszottak hangok, melyek szerint a CFR. nem hajlandó redukálni az eddigi díjszabást, sőt az államvasutaknál mutatkozó jelentékeny deficit csökkentése céljából emelni szándékozik a szállítási tარიát. Jellemző a helyzetre, hogy ezt a hírt az ország komoly gazdasági tényezői hinni sem akarták, mert lehetetlennek tartották, hogy a mostani krízist ilyen tekintetnélküliséggel döntse a kormány katasztrófába.

És mégis megtörtént, amire senki sem számított. Mereuta CFR. igazgató bizottságot állított össze, amelyben a vasutigazgatóságon kívüli úgy az erdélyi, mint a regáti fatermelők delegátusai is részt vettek. Az erdélyieket Kornis Ármán aradi fatermelő és Anthaltzer Ignác, a Patria aradi főtisztviselője képviselték, akik a több napon át tartó tárgyalások során részletesen ismertették a fatermelők memorandumát és a tarifa jelentős leszállítását kérték. A CFR. viszont a vasut rossz üzletmenetére hivatkozva, mérsékelten felemelt díjszabás-tervezettel lépett fel. A megindult heves vita során a regáti fatermelők — általános meglepetésre — frontot csináltak az erdélyiek ellen.

és az eddigi tarifa lényeges, a CFR-tervezetnél jóval magasabbra emelését követelték.

Az erdélyi delegátusok hevesen védekeztek, de a regátiak nyelvi fölénye, régi nexu-

sai diadalra vitték az ő álláspontjukat és a bizottság elfogadta az ő tervezetüket, amely halálos döntést ad az erdélyi fatermelésnek. Hogy a tarifaemelés mértékét illusztráljuk, kiragadjuk a már elfogadott tervezetből az alábbi példákat: Tízezer kilogramm tűzifa szállítási tარიája 100 km. távolságra eddig 1300 lej volt. A CFR. ezt a díjtételt 1450 lejre szándékozott most emelni, de a bizottság a regátiak tervezete alapján 2200 lejben állapította meg ezt a tételt. 200 km.-re az eddigi díj 2300 volt, a CFR. 2950-re akarta emelni, a bizottság azonban 3200 lejben állapította meg. Száz kilométernyi relációban tehát 900 lejjel, 200 km.-nél 900 lejjel, 300 km.-nél 600 lejjel, 400 km.-nél már csak 260 lejjel lett magasabb a tarifa az eddiginél. 400 km.-nél nagyobb távolságokra viszont csökkent a tarifa, mert ez így kedvező a regáti fatermelőkre, akik így a hegemoniát magukhoz ragadták.

Az exporttűzifa szállítási tარიáját ezzel szemben vagononként 320—350 lejjel csökkentették, de ez a minimális engedelmény is későn jött már, mert a külföldi fapiacunkat a

Szakértők becsülték fel a clui rombolások kárt.

Kizárták az egyetemekről a római diákkongresszus „hőseit”. — Nem kapnak kegyelmet a romboló diákok.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Bucuresti-i egyetemi tanács tegnap esti ülésén tudomásul vette a közoktatásügyi miniszter rendeletét, amely eltiltja a diákbálákat és gyűléseket. Elhatározta ezután a tanács, hogy azokat a diákokat, akik a római kongresszus alkalmával sajnálatos és kompromittáló cselekményeket követtek el, kizárják az összes egyetemekről. A diákoknak azt a kérését, hogy az oradeai zavargások miatt kirótt büntetéseket engedjék el, az egyetemi tanács nem találta teljesíthetőnek.

jóval olcsóbb és szállítási, valamint vámkezelésben részesülő cseh és jugoszláv fa elfoglalta és a romániai fát mindenünnen kiszorította. Ez a tarifacsökkentés tehát nem jelent már hasznát a leverhetetlen konkurrencia miatt sem. A jugoszláv fa például 20 százalékkal olcsóbb a külföldön, már pedig ezt az árut Boszniából, Hercegovinából szállítják az egész országon keresztül. De a csehszlovák és jugoszláv vasutak díjszabása olyan, hogy az az ország külkereskedelmi érdekeivel összhangba van állítva. Mi, a romániai gazdaságpolitika mellett, nem vehetjük fel a versenyt.

Február 1-én lép életbe az új tarifa és ugyanakkor talán valamennyi erdélyi faüzem megszűnteti működését.

Ez azt jelenti, hogy a tűzifa ára körülbelül 20 százalékkal emelkedni fog és újabb hat- százezer család kerül a munkanélkül nyomor-gók sorába. Eddig ugyanis az erdélyi fatermelőket csak az a remény tartotta vissza az üzembeszünetéstől, hogy a kormány méltányos lesz a tarthatatlan helyzetre való tekintettel és le fogja szállítani a tარიát. Most azonban már befejezett tény, hogy a fuvardíjat annyira felemelték, hogy az csaknem eléri a szállított áru eladási árát. Ilyen körülmények között természetes, hogy egymásután hallgatnak majd el a fűrészek és az erdélyi bérceken a lázas munka zaját a kétségbesés némája fogja felváltani.

Mint Clujról jelentik, a clui zsidó hitközség kérelmére a bíróság szakértői szemlét rendelt el az összerombolt zsinagógák ügyében. A szakértő-bizottság tegnap tartott szemlét a négy zsinagógában és a Tarbut liceumban. A bizottság jelentése még ismeretlen.

A szemed mint az éj... Ringató koringó

Eh niozov! Oross oligány dal.

Kosák szerelem. Dal, fox, charleston.

A szép orosz melódiai kedvelői igaz örömet találnak ebben a három új kottában. Egyik szebb mint a másik. — Kottája 40.— lej.

MORAVETZ kiadás, mindenütt kaphatók.

melveket a „jó” tanácsok és „autentikus” felvilágosítások kesernyész pirulájában kell lenyelni az erre kárhozottaknak: a megjósolt (és be nem következett) hátborzongató árak. Mindez azonban csupán az illetők tájékozatlanságának tudható be. Graubündenben 600 szálloda, penzió és szanatórium várja az odaérkezőket s a fényűző berendezésük a legkényesebb igényeket is kielégítik.

St. Moritzban részint presztizsből, de főleg különös favorizáltsága folytán legmagasabbak az árak. Legelőkelőbb szállókban: a Kulmhotelben, Grandhotelben, Palaceban, Carltonban, a Suvretta-Hausban 30 franknál kezdődik a napi ellátás. Egy komplett reggeli 2.50 frank, ebéd 10 frank és a vacsora 12 frank. A kisebb szállókban 18—22 frank között is kifogástalan az ellátás. Pontresinában szerényebbek az árak. A legelső hotelekben: a „Pontresina”-ban, Schlosshotelben napi 20—25 frank a teljes ellátás; ezzel szemben 16—20 frankos napi penzió az itteni Rosatsch-, Languard-stb. szállókban a legmesszebbmenő igényeket is kielégíti. Skitalpak egy heti bérletéért 8 frankot kérnek, melyet a bérlet után egész nap kénye-kedve szerint használhat. Lovagláshoz, vagy skijöringhez egy lóért félnapra 15 frank jár. Mindezekre szigorú tარიájuk van a vállalkozóknak, akik ezt irgalmatlanul be is tartják.

A lelkes kurdirekcó a hotelekkel karöltve minden lehető elkövet vendégeinek változatos szórakoztatására. Nemzetközi ski-, bobsleigh-, hocky- s egyéb versenyeket rendeznek. A pontresinai sportvezetőség január elsején internacionális skijörversenyt rendezett, melyre az Engadin minden részéről nagy tömegben gyűlt egybe a nézőközönség. A pálmát egy fiatal svájci ugró, Trojani vitte el

71 méteres szabályos, esésnélküli ugrásával.

A metropolisok legjobb zenekarait szerződtetik, melyek az ótörzi teákon és a táncestélyeken áldoznak a közjót és az állandó derűs hangulatot elősegítő hivatásuknak. Az egésznapos kemény sportolásból visszatérők, korra való tekintet nélkül, táncba fojtják a sötétség beállta folytán a szabadban lehetetlenné vált mozgási vágyukat. Tizenegy órakor azonban elhal mindenütt a zene és ilyenkor nollens-volens, pihenőre, kényszerül még a hajnalig mulatni vágyó is.

Ismeret fináncmágnások, politikusok, arisztokraták, diplomáták a habituek megszokott nonchalance-ával üzik külön téli mesterségüket: a curlinget. Súlyos réztekercseket lendítgetnek a síma jegen, seprükkel irányítva és lassítva azokat. Egy-egy felfedezett pseudonym alól nem teljesen érdektelen arcok mosolyognak ki. A St. moritzi Kulm-hotelben szállt meg a napokban gróf Rethy Albert családijával és suitejével Bruxelből jövet. S dacára a szigorú inkognitónak és magyaros hangzású álnévének, mindenki tudja, hogy Albert gróf tulajdonképpen Albert belga király, aki utazásaiban mindig ezt az álnevet használja. Mindenkiel szóba elegyedik a jókedélyű uralkodó és szinte tetszelegni látszik magának a kelletlen fesztelenségén. Az „Engadin-Express”-ben a hotelvendégek listáján láthatók: Stirbey Barbu herceg és családja Bucuresti, Stirbey Erzsébet hercegnő Páris, Albert württembergi herceg Stuttgart, Herbert Beit von Speyer Frankfúrt (a híres Speyer-bankház tagja), Nasin Ali és Mutaz Ali Khan hercegek India, Boncompagni hercege Róma, Konrad bajor herceg, Bhanu és Khalem bol Guzala szíáni hercegek, Alba hercege és hercegnője Madrid, Széchenyi Ilona grófnő, He-

vessy Pál meghatalmazott miniszter Genf, Prof. Franz Oppenheimer Frankfúrt, Lachmann-Mosse Berlin, Mendelssohn-Bartholdy Potsdam, Castiglioni Bécs és még sokan mások. A napokban ide várják Titulescu román külügyminisztert is. Az egységes jó hangulatot és fesztelenséget csupán az egyes szállók rosszul aplikált exkluzivitása zavarja meg. Coock nemzetközi irodája Amerikában és Angliában társaságokat toboroz s részükre egész szállodákat foglal le. E hotelek versenyeket, estélyeket s egyéb mulatságokat rendeznek, melyeken csak az ő vendégeik vehetnek részt, s az oda érkező idegeneknek azt adják felvilágosításul, hogy az ő estélyeik nem kozmopolita intézmények. Az ilyen „splendid isolation” komikus benyomást kelt a Svájc demokratikus egyenlőségéhez szokott idegenben. Ezek az apró árnyoldalak azonban sokkal jelentéktelenebbek, semhogy kellemetlen utóízt keltenének.

Az Engadinban ezidén megfordult nemzetek között Németország vezet 25.343 látogatóval, ezt követik Svájc 14.500-al, Anglia 11 ezerrel, Hollandia 4473-al, Amerika csupán 2270-el és így tovább.

A napokban St. Moritzba érkezett dr. Frank az Ufa. filmársaságtól egy sereg regisseur és operateur kíséretében. A világ minden tájára elkerülnek majd a filmek, melyek Svájc természeti szépségeinek, ezek racionális kihasználásának, számbelileg egyedülálló idegeniorgalmának és példás megszervezettségének szolgálnak megérdemelt reklámmal.

Pontresina, St. Moritz havasai, sziklái, völgyei, erdei mind-mind a lélekbe márkolnak, elfelejtethetetlenek és ellenállhatatlan magikus erővel vonzzák mindenkor vissza a fájo szívvel távozókat.

A minisztérium megsürgette az aradi hidvámok eltörlesztését.

Angel polgármester személyesen viszi a város memorandumát Bucurestibe.

(Arad, január 17.) Beszámoltunk arról, hogy Aradváros memorandummal fordul a minisztériumhoz, engedje meg, hogy az árukra kirótt kövezetvámot a város bejáratánál szedhessék, miután más módon nem lehet a közönség felesleges zaklatása és a város megkárosodása nélkül végrehajtani a kövezetvám beszedését. Ma délelőtt megjelent Angel István dr. polgármesternél Pacuraru Brutus, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, ki megbeszélést folytatott ott arravonatkozólag, hogy hogyan terjesszék fel a memorandumot. A kamara ugyanis érintkezésbe lépett már az ország többi kamarájával és felvilágosításokat kért. Így az elkészült memorandumot a város a kamarával együttesen tekinti át, felsorolja még az aradi kamara után nyert többi adatot is benne és bemutatják Peter Julian belügyi vezérfelügyelőnek; majd a polgármester személyesen viszi el Bucurestibe, hogy átadja a minisztériumnak.

Ma egyébként távirat érkezett a belügy-minisztériumból Franasovici belügyi államtitkár aláírásával, amelyben a minisztérium közli, tudomására jutott, hogy több erdélyi város nem tett eleget a vámkokat megszüntető miniszteri rendeletnek és felszólítja újból a városokat, haladéktalanul hajtsák végre a rendeletet. Ez azonban Aradra nem vonatkozik, miután itt azonnal megszüntették a hidvámok és egyéb eltörölt illetékek és vámkok szedését.

Pilótanövendékek virtuskodása.

Elloptak egy repülőgépet, mert kicsapták őket az iskolából.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának távirata.) Beszámoltunk arról, hogy két cseh repülőiskolai növendék elrabolt egy gépet az iskola hangárjából és ismeretlen helyre elrepültek vele. A két cseh káplár bucsulevelet írt a Ilusrovanai Pravda lap szerkesztőségének, melyben bejelentik, hogy így tiltakoztak az ellen, hogy igazságtalanul kicsapták őket az iskolából. Ha nem lehetnek pilóták, most már amugy sincs semmi értelme életüknek. A nyomozás megállapította, hogy a szökevények Lengyelország felé repültek, azonban Lublin mellett benzinhány miatt kénytelenek voltak leszállni és itt letartóztatták őket. Megindult az eljárás kiadatásukért.

A Brunner-család tal van minden veszélyen.

Megtalálták a megrepedt gázcsövet. — A gázgyár fizeti a szerencsétlenség áldozatainak gyógykezelési költségeit.

(Arad, január 17.) Általános részvétet és megdöbbenést váltott ki Aradon a Brunner-család tragédiája. Mint megírta az Aradi Közlöny, Brunner Lajos, felesége és Magda nevű tizenhat éves leánya gázmérgezés áldozata lett. A mentők szállították a súlyosan beteg családot a Therapiaszanatóriumba, ahol Brunner Lajos ma reggelig élet-halál között vívódott. Ma délelőtt azonban a gondos orvosi ápolás visszaadta az életnek és már tal van minden veszélyen. Brunner Lajos és felesége a szanatóriumban maradtak, mert még figyelmes ápolásra és kezelésre van szükségük.

A város intézkedésére ma felásták a Gójdú (Szent István) ucca 4. számú ház előtt az ut közepét és felfedezték a megrepedt gázcsövet, amelyből Brunner Lajos lakásába szivárgott a mérgező gáz. A cső kicserélésével ma már elhárult minden veszély. Mint értesülünk, Brunner Lajos és családjának orvosi költségeit a gázgyár fogja megfizetni.

— A Prónay-Ranzenberger-affér a büntetőbírósg előtt. Budapestről jelentik: A rendőrség a Prónay Pál elleni revolveres affér ügyében életveszélyes fenyegetés címén megindította az eljárást. Kihallgatták Prónay feleségét, a rendőrt, valamint a szemtanúkat is, de nem tudták megállapítani, hogy a verekedést Prónay, vagy Ranzenberger kezdeményezte-e. Az ügy iratait áttették a büntető járásbíróshoz.

Öngyilkosságot emleget a betörő aradi urifu.

A szombati rablótámadás tettése visszavonta belismerő vallomását. — A szökött fivér különös levele. — Más bűnökkel is vádolják a betörés tettéseit.

(Arad, január 17.) Tass Gusztáv aradi tisztviselőnél történt rablótámadás egyik elfogott tettése: Grosz Sándort, mint megírta az Aradi Közlöny, kihallgatták a rendőrségen és beismerte, hogy a tettét ő követte el. Elmondotta, hogy József nevű bátyjával egyetemben, átkulcs segélyével hatoltak be a lakásba, ahol tudták, hogy az egyik szekrényben ékszerek és nagyobb összegű pénz van elhelyezve. A lakásban levő hat szekrény közül csak kettőt sikerült felnyitniok, mert közben megérkezett Tass Gusztávné és be akart jönni a lakásába. A fiatalember azt állítja vallomásában, hogy amikor meghallották, hogy zörgetnek az ajtón, csak menekülésre gondoltak és véletlenül mentek neki az ajtó előtt álló uriaszonynak. A fiatalember vallomása közben elárulta, hogy pompás ismeri a lakás berendezését. Arra a kérdésre, hogy honnan tudta, hol vannak a szekrények és hogy az egyik szekrényben pénz is van, kijelentette, hogy egy aradi divatüzletben volt mint segéd alkalmazva és egy ízben üzleti ügyben járt Tass Gusztáv lakásán. A rendőrség kihallgatta Tass Gusztávnét is, aki felismerte a fiatalembert és nem emlékezik arra, hogy Grosz Sándor egy divatkereskedő megbízásából járt volna lakásán.

Érdekes, hogy ezelőtt egy esztendővel ugyan ebbe a lakásba hasonló körülmények között hatoltak be és raboltak.

Irodalom és művészet

Érdekes műsor a Hellas hangversenyén.

Fiatal aradi zeneművészek hangversenye a Minorita Kulturházban.

Az aradi Hellas Sport Club, amely a testkultusz nemes versenyeiben évek óta vezető szerepet visz Aradon, vasárnap délután érdekes hangversenyt rendez a Minorita Kulturházban. A hangversenyen az aradi zeneművészet fiatal erőit viszi pódiumra és megmutatja azt a gyönyörű perspektívát, amely Arad-zeneváros előtt a jövőben kibontakozik. A nevek között, amelyek a Hellas hangverseny-délutánján szerepelnek, ott találjuk az ifjú művészsziadéok legtöbbet ígérő tagjait, akik tehetségük teljes pompáját tárják a közönség elé. Az első név Stern Magda, a budapesti Zeneakadémia végzett növendéke, Unger Ernő tanítványa, már nemcsak Erdélyben, de külföldön is ismert művésznő. Beethoven gyönyörű Sonate l'Anpassionata-t játsza és ezzel nagy művészi élményt hoz Arad zenekedelő közönségének. Ismert név Bodnár Klári, akinek szép csengésű koloratur-hangját már több erdélyi városban csodálattal hallgatták. A fiatal énekesnő az utóbbi időben hatalmas fejlődést tett és operaiáit, amelyek a hangversenyen énekel, szaporítani fogják meleg sikerét számát. Szeretevőre Elvirát is jól ismerik Aradon. Stoica Anna tanítványa, műdalokat és Musette dalát énekl és meleg csengésű szép hangja teljes sikert biztosít számára. Frank István Ungár Imre dr. tanítványa Mendelssohn hegedűhangversenyt játsza. Már a zenemű kiválasztása is mutatja, hogy kemény tehetség mutatkozik be vele Aradon. Heller Rezső, Gellinek Lotte tanítványa, szintén az ismert névű énekesek közé tartozik Aradon. Erőteltjes, szépszínezetű baritonján néhány műdalt énekel. A műsor egyik kiemelkedő száma Epstein Tibor 13 éves diák, Schleisner Amália, városi zenedei tanárnő növendéke, egyike Arad reménységeinek, akire a Hellas hangversenyén szép siker vár. Lászlóné Prohászka Elvira, a meleg szívű aradi költőesszony verseket szaval, Seidner Imre, az aradi fiatal írógeneráció tagja színes irodalmi vázlatokat nyújt. A zongorakíséreteket dr. Botis Aurél és Engel Jenő látják el. Engel Jenő a komoly zene művelője, már jónévi zeneszerző és több szerzeménye szerepel a műsoron. A Hellas hangversenye tehát pompás művészi eseménynek ígérkezik.

* Heti műsor. Szerda: Mesék az írógepről, operett. (C. bérlet). Csütörtök: Fecskefészkek, operett. (A. bérlet). Péntek: Templom egere, vigjáték. (B. bérlet). Szombat: Fehér indiánok, operett. (Kaszab Géza és dr. Reusz Miklós

toltak be és nagyértékű ékszereket és készpénzt vittek el. A rendőrség meg van győződve arról, hogy ennek a betörésnek tettéseit szintén a Grosz-fivérek voltak. Grosz Sándor ezt ugyan tagadja, azonban ma már súlyos bizonyítékok vannak ellene. A nyomozó hatóságok a legnagyobb erővel folytatták a nyomozást a másik tettes, a megszökött Grosz József kézrekerítésére. Ma délelőtt egy levél érkezett a rendőrségre Grosz Sándor címére, amelyben a rablás másik tettése arról értesíti öccsét, hogy öngyilkos lesz, mire a levél megérkezik hozzá, ő már nincs az élők sorában. A rendőrség azonban azt hiszi, hogy ezt a levelet csak azért küldte Grosz József, hogy a nyomozókat félrevezesse.

Grosz Sándort ma délelőtt átszállították az aradi ügyészségre, ahol Radu Pascu vizsgálóbíró kihallgatta. A fiatalember a vizsgálóbíró előtt visszavonta a rendőrség előtt tett beismerő vallomását. Egy Hoffmann Miklós nevű önkéntes — aki, mint megírtuk, tevékeny szerepet játszott a betörő elfogatásában — igen terhelő vallomást tett és határozottan állította, hogy Grosz Sándor volt az egyik tettes, akit üldözés közben ő fogott el. A vizsgálóbíró Grosz Sándort előzetes letartóztatásba helyezte.

szencziós operettjének bemutatóelőadása). (Bérletszűnet).

* Felhívás a bérlelkhöz. A színház igazgatósága tisztelettel felkéri a bérlelket, hogy az esedékes negyedik bérletrészt a színházi pénztárnál lefizetni szíveskedjenek.

Szenzációs magyar könyvjutalványok érkeztek Sándor Ferenchez Arad.

* Az aradi színházi iroda hírei. A Fehér indiánok szombat esti premierre eseménye lesz Arad társadalmának. Egyrészt Kaszab Géza emlékének fog áldozni a kegyeletos megemlékezés és a közönség gyönyörködni fog ennek a korán elhunyt ragyogó tehetségnek szívetderítő humorában, másrészt dr. Reusz Miklósnak, a talentumos aradi zeneszerző első színpadi munkájának sikerénél fog asz-sziszálalni. Akik a Csányi Mátyás által mesterialien hangszerelt muzsikát ismerik, el vannak ragadtatva a melódiagazdagságtól, a zenei ötletektől és a friss színektől. Egészen modern ez a zene és ami a fő: sok benne a ritmikus tánc. Annyi a tánczene benne, hogy három operett is kitelne belőle. Minden felvonásra jut bőven a pattogó ütemű, ritmikus táncokból és így bizonyos, hogy az új operett nemcsak nagy sikert fog aratni az aradi színházban, hanem innen fog elindulni a nagyvárosok színpadjaira hódító útjára. A mulatságos és ötletes fordulatokban gazdag mese egy amerikai miliomos házában kezdődik, a második felvonás a Csendes-oceán egy szigetén, a harmadik pedig egy hajó fedélzetén játszódik. — A színház nagy gondot fordít az ujdonság kiállítására. Már maga a szereposztás is biztosítja a sikert. A főszerepeket Lengyel Irén, Betegh Béby, Kiss Mariska, Károly Klári, Galetta, Győző, ifj. Szendrey, Deésy, Kun, Olasz, Erdélyi és Kőváry játsszák, a rendezést Hetényi Elemér főrendező intézi, míg a zenekart Csányi Mátyás karmester vezényli. — Az Iglói diákok, Farkas Imre egyik legsikerültebb daltjátéka kerül színre e hónap 24-én délután a legjobb szereposztásban. — A Mesék az írógepről, amely az idei szezon legnagyobb sikerű operettje, még mindig hatalmas vonzóerő. A nagyszerű előadásban színrekerült sláger még szerdán van műsoron. — A Fecskefészkek, a kedves Biedermeyer-operett oly népszerű lett nálunk, hogy a színház igazgatósága péntekre közkívánatra még egyszer műsorra tűzte. A Templom egere, Fodor László nagy sikert aratott vigjátéka oly tetszést váltott ki a közönségből, hogy minden este nagyszámu közönség gyönyörködik ugy az ötletes darabban, mint a mintaszerű előadásban. A vigjátékutalványt legközelebb pénteken játsszák.

Állami tisztviselő

csak román állampolgár lehet.

Aradi tisztviselő pöre a timisoarai bíróság előtt.
— A bíróság elutasította a keresetet.

(Arad, január 17.) Nagy feltűnést keltő ítéletet hozott tegnap a timisoarai közigazgatási bíróság Köles Erzsébet aradi irodistaét az államvasutak 1920. évi február hó huszonhetedikén első osztályú gépirónővé nevezték ki és az aradi forgalmi irodához osztották be szolgálatára. Az igazgatóság Köles Erzsébetet 1927. évi szeptemberében, arra való hivatkozással, hogy nem román állampolgár, állásából elbocsátotta. Köles a timisoarai közigazgatási bíróságnál panaszt emelt az elbocsátás ellen és azt hangoztatta, hogy a tisztviselői törvény értelmében már véglegesítettnek tekinthető, tehát nem bocsátható el, mert öt évnyi hosszabb szolgálati ideje van. A timisoarai ítélőtábla tegnap tárgyalta ezt az ügyet. Köles Erzsébet nem tudott állampolgársági bizonyítványt bemutatni és a tábla döntésében kimondotta, hogy román állami tisztviselő csakis román állampolgár lehet tekintet nélkül arra, hogy amikor a szolgálatba felvették, elmulasztották megállapítani, vajon tényleg román állampolgár-e vagy sem.

Eltemették Nagy Kálmánt.

Aradváros közönségének nagy részvéte kísérte utolsó útjára.

(Arad, január 17.) A felső-temető halottaskamrája előtt hatalmas embertömeg. Diszes ravatalon fekszik megbékélten Nagy Kálmán, a régi idők már letűnt harcosa. A részvét a gyász impozáns. Pedig rokon csak nagyon kevés, de annál több a könnyes szemű tisztelő, jóbarát. Leperreg a gyászszertartás. Előlép dr. Nagy Sándor. Beszél Nagy Kálmánról és beszél öhozzá. Beszél a jellemzőségről, az elhűségéről. Hangja foltottan, fátalmasan tör elő. Könyezik... Majd megindul a menet. Koszorúk, csokrok. Nemsokára kicsiny új hant domborul. A néhai idők nagy embere elkezdte örök pihenését...

A hatalmas gyászoló tömegből dr. Barabás Bélát, dr. Nagy Sándort, dr. Angel Istvánt, Várjassy Lajost, dr. Jegesi Károlyt, dr. Höflich Bélát, Zima Tibort, dr. Keppich Jakabot, dr. Fikler Károlyt, Nachtnébel Gyulát, Maresch Gyulát, Berzován Jánost, Moskovitz Izidort, Jóé Bélát, Mihailovits Gyulát, Kerpel Izstót, Scholtz Gyulát, Müller Józsefet sikerült följegyeznünk, de sokan, sokan voltak még Arad előkelő társadalmából a gyászmenetben.

Nagy Kálmán szeliden harcos és munkás életének nem egy színes, jellemző epizódját jegyezték fel kortársai. A legélénkebben fennmaradt epizód azonban az egyik képviselőválasztás idejéből maradt fenn. A Kossuth-asztaltársaság kebeléből — amelynek az elhunyt elnöke volt — szigorúan társadalmi tömörülés lévén — szigorúan ki volt tiltva a politika. Az akkori rezsim urai éppen a választások idején fokozott mértékben ügyeltek arra, hogy mi történik a Kossuth-asztaltársaságban, mivel a legcsekélyebb ok is kitűnő alkalom lett volna esetleges feloszlásra. Tudta ezt nagyon jól Nagy Kálmán, de tudta azt is, hogy elkerülhetetlen lesz a politikai izű felszólalás az asztaltársaság kebelében. És valóban, ahogy valaki beszédbe kezdett, rögtön a politikára terelte a beszédét, ami bizony sok bajt hozhatott volna. Ilyenkor fölállt Nagy Kálmán és szeliden megjegyezte: „Figyelmeztetem a szónok urat, hogy beszédébe ne keverjen politikát.” A szónok azonban rendületlenül politizált továbbra is, mire Nagy Kálmán ismét felállt: „Figyelmeztetem ujjában a szónok urat, hogy tartózkodjék beszédében a politikától.” Amikor a politizálás lángfolyama még mindig zuhogott a szónok ajkai körül, ekkor Nagy Kálmán újból közbeszólt: „Figyelmeztetem legujjában a szónok urat, hogy itt nincs helye a politikának.” És amidőn a szónok izzadtan, verejtékező homlokát megtörölve, befejezte politikai beszédjét, Nagy Kálmán megint csak felállt és ezt mondotta: „Tekintve, hogy a szónok urnak háromszori figyelmeztetésem sem használt, a szónok urtól a szót megvonom.” Persze a beszédnek amúgy is vége volt már.

Aradi egyetemi tanár előadása Prágában.

Petran Coriolan ünneplése a csehszlovák fővárosban.

(Arad, január 17.) Petran Coriolan, a cluji (kolozsvári) szépművészeti főiskola tanára, aki előadásait kivéve állandóan Aradon lakik és akinek neve régészeti kutatásai és irodalmi munkássága révén, egész Európában jól ismert, meghívást kapott a prágai egyetemről, hogy ott előadást tartson az erdélyi román népművészetről. A kiváló fiatal tudós január hó elején el is utazott a cseh fő-

városba, ahol az állomáson a román meghatalmazott miniszter és a prágai román követség vezetői fogadták. Petran Coriolan prágai előadása, amely előkelő és hozzáértő közönség előtt hangzott el, az egyetemen fényes sikert aratott és a kitűnő professzor tiszteletére két bankettet is rendeztek a prágai tudományos körök. Petran Coriolan a napokban érkezik vissza Prágából Kolozsvárra, illetve Aradra.

Bűnvádi feljelentés a megszökött aradi bankdevizőr ellen.

Hitelezési csalással vádolják Schönberger Miksát. — A megszökött tisztviselő állítólag Spanyolországba ment.

(Arad, január 17.) Schönberger Miksának, a különös módon megszökött aradi bankdevizőrnek rejtélyes ügye, amely még ma is kiemelkedik a napi események szürke tömegéből, az elmúlt huszonnégy óra alatt sem lett sokkal világosabb, sőt talán még bonyolultabbá vált. Azok, akik egész közeli ismerik posztóképviseleti ügyét, amely tudvalevőleg az adósságok utvesztőjébe sodorta a devizört, még a szóbanforgó angol céggel szembenálló tartozásait sem tartják túlságos súlyosnak és most is azon a véleményen vannak, hogy Schönberger meggondolatlan ügyetlenséget követett el szökésével, amire semmi komolyabb oka sem lehetett. Ugyanezen a véleményen van annak a banknak vezetősége is, ahol Schönberger mint devizaosztály-vezető működött. Ezzel szemben viszont meglepően hat az, hogy az eltávozott bankdevizőr ellen ma hitelezési család címen megtehték az első bűnvádi feljelentést az aradi ügyészségen. Híre jár annak is, hogy Schönberger Spanyolország felé vette útját, noha ez azért sem valószínű, mert nem úgy indult el, mint aki egy ily hosszú utat szándékozna megtenni. Hogy merre jár, arról viszont nem tud bizonyosat senki. A homályosság fátyla még mindig sűrűn borítja az ügyet és talán sok idő is eltelik, amíg világosan lehet majd látni a történeteket és azok okait.

Hogyan keveredett Schönberger adósságokba?

Mindenki előtt a legnagyobb rejtély kétségtelenül az volt ebben az ügyben, hogy miképp keveredhetett Schönberger Miksa milliós összegű adósságokba, holott jó fizetési ember volt, aki a lehető legszolidabb életet élte. Azt hisszük, erre a kérdésre megbízható feleletet adhatunk, ha ismertetjük Schönbergernek ama posztóangazsmánját, amelyről már oly sok szó esett. Amikor Schönberger második feleségét, Steiner Erzsit elvette, a fiatal asszony nagybátyja, Fleissig Dezső szegedi posztókereskedő azzal támogatta ezt a házasságot, hogy megszerezte Schönbergernek a Magyarországon általa képviselt nagy angol posztógyárnak romániai képviseletét és a devizóért szavatosságot is vállalt. Schönbergernek az első időkben nem volt más dolga, mint inkasszót végezni, amit ő társával, Deckner János aradi kereskedővel a megfelelő provízió ellenében szépen el is látott. Deckner beutazta a vevő erdélyi kereskedőket, Schönberger pedig az aradiakat látogatta meg, úgy, hogy ez a vállalkozás semmi rizikóval nem járt. Schönberger azonban, amikor látta, hogy kicsoda kitűnő árukról van szó, többet akart keresni és saját számlájára hozatott szövetet és azt eladta. Már most gyakran előfordult, hogy hitelbe adta ki az árut és követeléseit képtelen volt behajtani, fizetni pedig kellett, tehát magánosokhoz fordult nagykamatu kölcsönökhöz, amik aztán egyre növekedve azt eredmé-

nyezték, hogy Schönberger súlyos magánüzleteiről és kötelezettségeiről tudomást szerzett bankja is és az ismert alternativa elé állította. Pedig Schönberger ép azért nem vett fel bankban pénzt, hogy ezt kikerülje. A kapott két heti haladéki idő alatt a devizőr nem tudta ügyeit rendezni, de nem is fordult családijához sem segítségért, noha biztos, hogy a családtagok, akik valamennyien tehetséges, jó módú emberek a hóna alá nyultak volna Schönbergernek. Ő ehelyett a szökést választotta és most azt sem lehet tudni, hogy kintlevőségei mennyit tesznek ki, mert adóssai listáját — ugyilátszik — magával vitte. Tény az, hogy Schönberger egészen kis összegű pénzt vitt el magával és podgyásza két gallérból, meg egy nesseszerből állott, ami valószínűleg teszi azt a híresztelést, hogy Schönberger Spanyolországba utazott volna.

Erre a feltevésre az ad okot, hogy a devizőr állandó levelezésben állt állítólag egy Metafi nevű ottani bankárral, aki az aradmegyei Buttyin községből vándorolt ki oda, vagy husz évvel ezelőtt. Ezzel szemben tény az, hogy utlevélén csak magyar vizum szerepelt, a spanyol vizumot pedig Budapesten, vagy Bécsben, csak Spanyolországból kapott beutazási engedéllyel lehet megkapni.

Bűnvádi feljelentés hitelezési család miatt.

Ma délelőtt egyébként megtették az aradi ügyészségen az első bűnvádi feljelentést Schönberger Miksa ellen hitelezési család címen. A feljelentést dr. Fuchs Albert ügyvéd adta be az aradi Pfoma késgyár nevében. A feljelentés szerint Schönberger egy 28.000 lejes fedezeti váltót, amit nem lett volna szabad tovább adnia, kitöltötte és értékesített. A feljelentés kéri Schönberger letartóztatását.

Holnap, szerdán valószínűleg Aradra érkezik Schönberger rokona, Fleissig Dezső szegedi posztókereskedő, aki a posztógyári képviselet ügyeit fogja majd rendezni. Lehet, hogy Fleissig világosságot tud majd deríteni a Schönberger-ügyre. A pénzintézetben, ahol Schönberger alkalmazva volt, még folyik a vizsgálát, de az ma sem produkált semmi terhelő adatot a devizőr ellen. Schönberger különben még ma sem értesítette a bankot végleges eltávozásáról, úgy, hogy vétsége itt legfeljebb annyi eddig, hogy két napos szabadságát önkényileg meghosszabbította.

— Tömeges kémkedési perek a cseh Felvidéken. Prágából jelentik: Az utóbbi időben egyre szaporodnak a cseh Felvidéken a kémkedési perek, a hatóságok valósággal rémeket látnak. Az elmúlt héten Pozsonyban nyolc kémgyanus embert tartóztattak le, közöttük három asszonyt és két katonát. A haditörvényszék Kassán egy Gyura Zoltán nevű embert öt évi börtönre ítéltek kémkedésért, dacára annak, hogy csak homályos és bizonytalan vádak merültek fel ellene.

APOLLO

SZERDA

A HALÁL TÁNCOSA

Cirkusz film 10 felvonásban.

A filmet eredeti énekbetéttel Róna Dezső operaénekes kíséri.

M I R E K.

Ferdinánd király hagyatékának felosztása.

Mit örökölt Mária Jugoszláv királyné és Miklós régensherceg.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Megírtuk annak idején, hogy I. Ferdinánd király teljes hagyatéka 388.976.000 lejt tett ki, amelyből a királyi család örökösének egyenként 76.095.343 lej értékű örökség jutott. Mint a Dimineata értesült, Mária Jugoszláv királyné és Miklós herceg a reáljuk első örökrész fejében az alábbi értékeket kapták: Mária Jugoszláv királyné kapta a 633.750 lej értékű svájci frankra szóló betétet, amelyet jelenleg a Schweizerische Kredit Anstalt kezel. A busteni-i papírgyár folyószámlájából 5.725.814 lejt, a Bank of Egypt. részvényeiből 62.722 font értékű, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvényeiből 441.481 lej értékű, az Energia r.-t. részvényeiből 187.500 lej, a Goszt r.-t. részvényeiből 255.000 lej értékű, a buszeni-i papírgyár r.-t. részvényeiből 7.180.000 lej értékű, az azugai posztógyár r.-t. részvényeiből 2.166.000 lej értékű, a Generala petróleum r.-t. részvényeiből 118.750 lej értékű, az azugai sörgyár r.-t. részvényeiből 1.075.000 lej értékű, az azugai Rhein-pincészet r.-t. részvényeiből 255.000 lej értékű, az azugai cementgyár r.-t. részvényeiből 1.250.000 lej értékű, az Electrica villamossági r.-t. részvényeiből 137.500 lej értékű, a platra-neamtu-i Celluloze gyár r.-t. részvényeiből 2.300.000 lej értékű, a Moldova bank r.-t. részvényeiből 8.450.000 lej értékű, a Regina Elena r.-t. részvényeiből 425.450 lej értékű, az Angol International Bank részvényeiből 178.550 lej értékű, a Deutsche Bank részvényeiből 2.089.010 lej értékű, a Deutsche Ueberseeische Bank részvényeiből 1.027.450 lej értékű, a Dresdener Bank részvényeiből 2.177.352 lej értékű, az Unternehmungen r.-t. részvényeiből 3.888.730 lej értékű, a Rheinfelder Elect. Ges. részvényeiből 3.837.680 lej értékű, a Lebmayer Elect. Ges. részvényeiből 1.285.400 lej értékű, a zloti Bismarckhütte részvényeiből 184.800 lej értékű és az azugai ásványgyár részvényeiből 48.000 lej értékű részvényt kaptak, azonkívül Miklós hercegtől van még járandósága 27.325.705 lej. Miklós herceg kapta a brosteni birtokot 85.000.000 lej értékben, a lapusani birtokot 2.000.000 lej értékben, a brosteni-i erdősítési költségkötvények egy részét 427.860 lej értékben és a bucaresti-i palotát 17.000.000 lej értékben. Örökrésze összesen 113 milliót tett ki, de ebből át kell engednie Mária Jugoszláv királyné számára a 27 millió lejt.

— Argetolannu miniszter beteg. Bucarestből jelentik: Argetolannu földművelésügyi miniszter influenzában megbetegedett. Állapota már javult, azonban orvosai rendeletére egyelőre nem hagyhatja el szobáját.

— Százötven milliórdot igényel a hadsereg. Bucarestből jelentik: A Lupta értesülése szerint a legfőbb nemzetvédelmi tanács tegnapi ülésén konstataáltak, hogy a hadsereg felszerelésére szükséges összeg megközelítőleg 150 milliórdot tesz ki, vagyis évenként mintegy 15 milliórdra rug. Egyedül az aviatikának 40 milliórdra van szüksége.

— Járvány a fővárosban. Bucarestből jelentik: A fővárosban az utóbbi napokban aggasztó számban jelentettek be skarlát megbetegedéseket. Isában több, mint száz a vörhenyben megbetegedett gyermekek száma.

— A magyar valorizációs javaslat módosítása. Budapestről jelentik: A képviselőház gazdasági és szociális bizottságában Vass népjóléti miniszter bejelentette a karitativ valorizációs javaslat módosítását, amelyet a minisztertanács elfogadott. Eszerint az értékháztart lezárították 10 ezerről kétezeröttszáz aranykoronára, azonban az ezerpengős létnimumumról szóló jogvédelmi megtartották.

— Telefonkabel Amerika és Európa között. Newyorkból jelentik: Newyork és Európa között új kábelvonalakat fektetnek le, amelyeknek különös berendezése lehetővé teszi, hogy telefonbeszélgetéseket is folytassanak.

Meghalt a bucaresti-i öngyilkos uriasszony.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Magaleanu volt avarescanus képviselő felesége ma meghalt.

halt. Az uriasszony öngyilkossága ügyében a rendőrség nyomozást indított és ma házkutatást tartott több helyen.

„Halálra ítélték Magyarországon...!”

mondja egy volt aradi vasutigazgató.

Ispravnic György érdekes harca a nyugdíjáért. — A bíróság kimondta, hogy egy Magyarországon halálraítélt nyugdíjastól nem lehet követelni, hogy Magyarországiól kérjen bizonyítványt.

(Arad, január 17.) A nyugdíjkiadások körül számtalan tévedés és hátrányos intézkedés történik a nyugdíjasok terhére, mert az állami számvitel, ahol csak lehet, igyekszik a nyugdíjkiadásokat megszorítani. A legjellemzőbb esetek egyike azon a táblai tárgyaláson bontakozott ki, ahol Ispravnic György aradi vasutigazgatósági osztályfőnök kereste az igazát az állampénztárnál szemben.

Ispravnic az elmúlt esztendőben nyugdíjaztatását kérte, mivel az előirt szolgálati időt betöltötte. Ispravnic György már a magyar rezsim alatt is az államvasutak szolgálatában állott s mint ilyen, már akkor is nyugdíj jogosultsággal rendelkezett. Az új nyugdíjügyi törvény, amely egy részében foglalkozik ezzel a kérdéssel, a 98. szakaszában kimondja, hogy mindazok az állami tisztviselők, kik előzőleg idegen állam szolgálatában állottak, csak úgy kaphatják meg az új nyugdíjtörvényben megállapított nyugdíjaikat, ha az előző szolgálati idején befizetett nyugdíjilletmény tíz százalékát visszatérítik, illetve a tíz százalékot az igényjogosultak kötelesek befizetni, míg a máskét az állam téríti meg.

Mintán a törvény előírja, hogy az ezirányú kérvényt a nyugdíjazás napjáig okvetlen be kell adni, Ispravnic ezt még az elmúlt esztendőben benyújtotta a központi nyugdíjpénztárhoz, kérve, hogy a főpénztár állapítsa meg a szolgálati ideje alapján azt az összeget, amit ő visszatéríteni köteles. A kérvényt a nyugdíjpénztár elutasította és utasította Ispravnicot, hogy szerezzen be a Máv.-tól egy bizonyítványt az általa befizetett összegről.

— A vágóhídi vizsgálat ügye. A vágóhíd ügyében folyik tovább a vizsgálat. Angel István dr. polgármester tegnap este több exportört hallgatott ki, akiknek kihallgatását ma folytatta. Ma egyébként befutott az aradi városházára dr. Alexandrescu Mihály vágóhídi igazgató kérvénye, amelyben engedélyt kér Aradváros vezetőségétől, hogy megtehesse az ügyészre a feljelentést vádiol ellen. A város vezetősége azt az álláspontot foglalta el, hogy a kérvényt a feljelentés tényleges megtörténte előtt kellett volna ugyan az igazgatónak beadnia, azonban az ügyet mégis a permanens-bizottság legközelebbi ülése elé terjeszti döntés végett.

— Panasz a zombolyai cenzura ellen. Bucarestből jelentik: Franasovici miniszterhez panasz érkezett a zombolyai cenzura működése ellen. A miniszter Rauleti titkárt küldte ki a panasz helyszíni megvizsgálására.

— Chamberlain befagyott rekordkísérlete. Newyorkból jelentik: Chamberlain, a világhírű repülő — mint már ismeretes — azért volt kénytelen megszakítani rekordkísérletét a levegőben való maradásra, mert gépének szárnyaira vastag jégkéreg rakódott le, a biztonsági szelep pedig befagyott. Ezért kényszerült benzinjét is kiönteni. Chamberlain kijelentette, hogy most már érti, milyen katasztrófa érhet az oceánrepülőket, akikkel hasonló történt. Nézete szerint, ha azonnal nem szállt volna le, feltétlenül lezuhan.

— Vonat és autobusz karambolja. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt Cozmesti és Tecuci állomások között egy autobuszt elütött a tehervonat. Az autobusz teljesen összetört. Négy utas súlyosan, négy pedig könnyebben megsebesült.

— A Duna áradása. Bucarestből jelentik: A Duna deltájánál az árvízveszedelem nem csökkent. Ramadan kikötője víz alatt áll. Az itteni vámhivatal és kikötőparancsnokság irodáiban az árvíz nagy károkat okozott.

Az elutasítást Ispravnic György a temesvári királyi ítélőtábla mellett működő közigazgatási bírósághoz felebbezte meg, amely tegnap foglalkozott a nyugdíjasokra nézve fontos jelentőségű keresettel. Ispravnic keresetében is, előszóval is előadta, hogy a nyugdíjtörvény 98. szakasza nem azt írja, hogy a tisztviselőnek a már befizetett nyugdíj nagyságát kell igazolnia, hanem mindössze azt, hogy a volt államiemlékesség tisztviselői státusában volt néve, míg a nyugdíjvisszatérítés nagyságát a főpénztár köteles megállapítani. Kijelentette, hogy a nyugdíjpénztár eljárása kimutathatóan rosszhindulatu vele szemben, mivel el akarták ütni a nyugdíj jogosultságától. Igazolni tudja, hogy már jóval a háború előtt állami szolgálatban volt a Máv-nál és a nyugdíjpénztár mégis kötelezi őt most egy bizonyítvány beszerzésére, holott róla köztudomású, hogy ezt nem szerezheti meg, mivel ő 1914-ben megszökött Magyarországból és Románia területére ment és midőn Románia a háborúba beavatkozott, ő mint tiszt résztvevő Magyarország ellen a háborúban, sőt kétszer meg is sebesült. Ezért őt Magyarországon a haditörvényszék halálra is ítélte, így tehát nyilvánvaló, hogy hivatalos bizonyítványt sem kaphat.

A temesvári ítélőtábla közigazgatási bírósága rövid tanácskozás után teljes egészében hely adott a vasúti osztályfőnök kérésének és kimondta, hogy az új nyugdíjtörvény értelmében csak a szolgálatot kell igazolni, míg a visszatérítendő nyugdíjösszeg nagyságát a nyugdíjpénztár köteles megállapítani.

— Véglegesen megszűnt a negyedik közjegyzői állás Aradon. Megírtuk annak idején, hogy az aradi negyedik közjegyzői állás rendszerezését úgy a közjegyzői kamara, mint az érdekelt régebbi aradi közjegyzők a közigazgatási bíróság útján megtámadták. Az elsőfokon eljáró temesvári ítélőtábla a keresetet elutasította, a Curtea de Casatie azonban az állás rendszerezését alaki okokból megsemmisítette s ennek folytán az igazságügyminiszter ma az aradi negyedik közjegyzői állást megszüntette. Az aradi törvényszék határozata folytán az irodát, dr. Beles Eugen aradi közjegyző vette át.

A BANCA UNIVERSALA

születési, aggkori, kiházási és biztosításokat köt

körülbíróság és orvosi vizsgálat nélkül. A biztosításokat Aradon fizetik ki. Kérjen prospektust! **Kerületi Igazgatóság,** Arad, Strada Bueur 18. Vidéki ügynökök és üzletszerzők és intelligens nők felvételnek.

— Oltási könyvek és számlatartók Kerpelánál.

— Szépen fogynak a Novák Irén-emléklapok. Nagy örömről szolgálnak az első hírek, amelyek a Novák Irén bucsuelőadási akció sikeres megindulásáról szerkesztőségünkbe beérkeznek. Annak ellenére, hogy a gazdasági válság csaknem kivétel nélkül mindenki számára súlyos helyzetet teremtett, ez a jótékonyági akció a siker jegyében indul. Az emléklapok nagyon szépen fogynak és most már bizonyosra vehetjük, hogy az aradi közönség kiment a nyomorúságból rossz sorsra jutott, nemrég még kedvenc művésznőjét. A befolyt összegeket elszámolással fogja nyugtázni a rendező bizottság.

— Letartóztatásban marad az öngyújtással vádolt pancotai malomtulajdonos. Radu Pascu vizsgálóbíró ma délelőtt hallgatta ki az öngyújtással vádolt Franck Ádám pancotai malomtulajdonost, aki a vizsgálóbírósa-gon is tagadta az öngyújtás vádját. Miután azonban a csendőri nyomozás bizonyos terhelő adatokat szerzett be ellene, a vizsgálat érdekében Radu Pascu vizsgálóbíró letartóztatási végzést hozott Franck Ádám ellen, amit a törvényszék második szekciójának büntetőtanácsa is helybenhagyott.

— Elfogták a Budapesten letartóztatott román tiszt bűntársát. Bucurestiből jelentik: A fővárosban tegnap letartóztatták Theodorescu kapitányt, a néhány nappal ezelőtt Budapesten őrizetbe vett Perovici kapitány bűntársát.

— Szobafűz Aradon. Ma éjszaka a Strada Sarindar (Árok-uca) 22. számú házban, Haász Antalné lakásában tűz keletkezett. Értésítették a tűzoltóságot, amely rövid munka után eloltotta a szobafűzet. A kár körülbelül tízezer lej. A tüzet a túlfűtött kályha okozta.

— Eltemették a Badenben elhunyt zene-tanárt. Mint megírtuk, Salgó Géza január 10-én Badenben elhunyt. Temetése 13-án volt Badenben a badeni izraelita temetőben. Halála Salgó B. Béla aradi bornagykereskedő családját borította gyászba. A halálhír általános és mély részvétet keltett Aradon.

— Timisoarai uriaszony megrondító öngyilkossága. A timisoarai (temesvári) szígyancához érkezett távirati jelentés szerint Brailaban öngyilkosságot követett el Székelyné Lichtscheindl Viola temesvári uriaszony, dr. Lichtscheindl Géza volt temesvári kórházi igazgató-főorvos mostohaleánya. Ez a tragikus tett egy jólismert temesvári uriaszony küzdelmes életét fejezte be. Székelyné a háború utáni években Püspök-utí lakásán férjével és kézimunkaszalonnyal nyitott, amely nagyszerűen bevált, mivel az előkelő uriasz-szonnak kiterjedt ismeretsége és jó összeköttetései voltak. Két év előtt Székely Viola az iparkamara új palotájában többszobás lakást bérelt és vállalkozását kibővítette női divatszalonnal is. Az üzlet eleinte kifogástalanul reuzált, de a pénzsűke és a súlyos gazdasági válság következtében elérkezett a pangás ideje és a szalon egyre rosszabbul ment. Székelyné mindent elkövetett, hogy üzletét megmentse, de amikor vagy két hónappal ezelőtt szalonját a hitelezők zár alá vették, lelkiileg is megtörve, úgy látta, hogy minden elveszett. A harcot azonban mégse adta fel és utolsó kísérletképpen az okiráltságba utazott, hogy ott pénzt szerezzen és üzletét szanálja. Előbb Bucurestibe, Galatiba, majd Brailaba utazott és mivel utjáról nem írt hozzátartozóinak, bizonyosra vették, hogy útja sikerrel járt. Annál nagyobb meglepetést keltett öngyilkosságának híre. Tragikus tettének részletei még ismeretlenek. Valószínű, hogy megmérgezte magát és a hatóság emberei holtan lelték meg a brailai France-szállóban. Édesanyja és két testvére Brailaba utaztak, hogy a szerencsétlen asszony holttestét hazaszállítsák Temesvárra.

— Esküvő az oroszlankekreben. New-Yorkból jelentik: A Buffalo Bill-cirkusz tulajdonosának fia a napokban házasságra lépett a társulat holland állatszeliiditőjével. Az egyházi szertartást a pap az oroszlankekreben végezte. Szerencsére semmi baleset nem történt.

— Börtönre ítélt lakásfosztogató. Az aradi törvényszék dr. Tamás tanácsa ma két eszterdeli súlyos börtönbüntetésre ítélte Szabó István rovottmultu aradi péksegéd munkást, aki az elmúlt évben kirabolta Sima Miklós aradi iparos lakását és Deák Julianától pedig nagyobb pénzösszeget csalt ki, amelyet aztán elszikkasztott.

— Lopással vádolják a leányrabló aradi fiatalembert. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a rendőrség tegnap este letartóztatott egy Lázár Pál nevű aradi fiatalembert, aki Todorán János fességét megszöktette és Bucurestiből Aradra jött, hogy Todorán tizenegyes éves kisleányát is elrabolja. Todorán ma külön feljelentést tett Lázár ellen, hogy amikor feleségével megszökött, elloptott lakásából harmincöt-ezer lej készpénzt és nagyértékű holmikat. A rendőrség folytatja a nyomozást.

A kisantant demarsra készül a szentgotthardi ügyben.

Vizsgálat elrendelését kéri a Népszövetségtől.

Genfben jelentik: Diplomáciai körökben az a benyomás, hogy a kisantant együttesen akar fellépni a Népszövetségnél és kérni fogja Magyarországgal szemben a népszövetségi tanács által, a vizsgálati jog érvényesítése tekintetében 1926-ban megállapított szabá-

lyok alkalmazását. A vizsgálat tárgya az lenne, hogy Szentgotthárdon két géppuskákkal rakott vasúti kocsit fedeztek fel. Hétfő estig a főtitkárság nem kapta kézhez az erre vonatkozó jegyzéket, azonban azt hiszik, hogy a demars elküldése csak napok kérdése.

Nagy Emil és Bethlen miniszterelnök afférje.

A volt igazságügyminiszter perverztes akar lenni ebben a pörben. — Bethlen gróf súlyosan megsértette a Népszövetség tagjait.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Mint ismeretes, Bethlen István gróf miniszterelnök megcáfolta Nagy Emil volt igazságügyminiszter állítását, amely szerint gróf Csáky szerencsétlen megegyezést kötött az optánsügyben és felszólította Nagy Emilt, forduljon a bírósághoz elégtételért. Nagy Emil ma a következő érdekes nyilatkozatot tette az ügyben:

— Természetesen, a sajtópanaszt beadom a miniszterelnök ur ellen és magam fogom kérni ünnepélyesen a bíróságot, hogy én legyek a perverztes. Senkisé nem lesz nálam boldogabb, ha a bíróság kimondja, hogy 1923. május 29-én Csáky gróf csak olyan semmitmondó mondatokat parafált, amilyeneket a miniszterelnök ur mond, nem pedig lényegbevágó, káros dolgokat.

További nyilatkozatában a volt igazságügyminiszter kijelenti, hogy ha Bethlen állításai valóak, miért kellett akkor Csákyt négy évvel ezelőtt dezavualni és miért volt szükség

ség arra, hogy kollégája, Gajdó tanácsos kiállítsa róla azt a bizonyítványt, hogy csak pillanatnyi gyengeségében, idegi túlfeszültségében parafálta azt a bizonyos Adatci-féle optáns-megegyezést, amely annyit kárt okozott Magyarországnak. Miért nevezte akkor Apponyi Albert gróf egy szerencsétlen eseménynek a Csáky-féle megegyezést?

— Előre is kijelentem, — folytatta — hogy boldogan fogom megfizetni gróf Bethlen István vádlott ur összes ügyvédi költségeit.

Ráter ezután Bethlen nyilatkozatának egy másik részére, amelyben a miniszterelnök súlyosan megsérti a Népszövetség tagjait, kijelentve róluk, hogy komédiások és leszögezi, hogy ezzel a miniszterelnök súlyos hibát követett el, miután ezek után lehetetlen, hogy valamikor is Genfben menjen. Végül kijelentette, hogy ha Bethlen beigazolja igazságát, a legnagyobb készséggel feláldozza magát és visszamegy Angliába, hogy jóvátegye botlását.

Volt városi tisztviselő megdöbbenő sikkasztása.

Eltulajdonította az aradi szegények számára kiutalt városi segélyeket.

(Arad, január 17.) Rendkívül érdekes, de egyben megdöbbenő eset fordult elő ma Aradváros vezetőségét. A napokban csztották szét Aradváros szegényei között a rendes évi városi segélyt, ami elég csekély összeg, hiszen egy-egy szegény egy esztendőre mindössze 360 lej segélyt kapott. Néhány nappal ezelőtt, a kiosztások alatt megjelent a városi népijóléti osztálynál egy volt városi tisztviselő, akit a hivatalban igen jól ismertek, mert hosszabb ideig dolgozott az aradi városházán. A volt tisztviselő kijelentette, hogy több aradi szegény megkérte, hogy helyettük is vegye fel évi segélyüket, miután

— Öngyilkos lett Békéscsaba főügyésze. Békéscsabáról jelentik: Dr. Emperl Gyula ügyvéd, vármegyei tb. főügyész, ma délután revolverrel föbelőtte magát. Állapota válságos, öngyilkosságának oka ismeretlen.

— Szegénysorsu tanulók felruházása Radnán. A radnai állami iskola tantestülete, Ciochina György igazgató-segédtanfelügyelő irányításával, új év estéjén, gazdag tartalmú, táncal egybekötött műsoros estélyt rendezett. Az estély erkölcsileg és anyagiilag kitűnően sikerült, amennyiben 10.000 lej tiszta jövedelmet eredményezett, melyet szegénysorsu tanulók ruhával való ellátására fordítottak. A jótékony célra a község lakossága, — mely hagyományosan jó egyetértésben él, s mely egyetértésnek Ciochina segédtanfelügyelő egyik ápolója, — vallás- és nemzeti különbség nélkül, bőkezűen adakozott.

— A „Fácán” vadásztársaság bankettje. A „Fácán” vadásztársaság ezidei utolsó vadászata alkalmából a társaság vezetősége bankettet rendezett Müller Károly aradi vendéglős helyiségében. Kedélyes társaság gyűlt egybe, nemcsak a vadászok maguk, hanem hozzátartozóik is résztvettek a nagyszerűen sikerült banketten. Számos pohárköszöntő hangzott el a többiek között Dreimilentan Miklós alelnök mondott toasztot. Meleg szavakkal köszönte meg a társaság fáradságtalan munkáját, majd utána Müller Károly pénztáros méltatta a társaság céljait. Éjfél felé a párok cigányzene hangjai mellett táncra perdültek és a késő reggeli órákig szórakoztak kitűnő hangulatban. A banketen a többiek között a következők vettek részt: Dreimilentan Miklós alelnök, Perényi titkár, Müller Károly pénztáros, Eck János, Schütz

ők nem tudnak személyesen megjelenni az aradi városházán. Rendes és szabályszerű nyugta ellenében ki is adták neki a segélyeket és rendben elkönyvelték az ügyet. Ma aztán nagy meglepetést történt: sorban jelentkezték az érdekelt szegények, akik előadták, hogy nem kapták meg segélyüket ebben az évben és kihallgatásuk során kiderült, hogy a volt városi tisztviselő nem adott át nekik semmiféle pénzt. Nyomban jegyzőkönyvet vettek fel az ügyről és a jegyzőkönyvet továbbították az aradi államrendőrségnek, nyomozás végett. Városi tisztviselői körökben élénken pertraktálják a különös ügyet.

Henrik Maurer Károly, Varga Péter, Danciu Hest, Ádám Károly, Kapet, Cristu és Kelemen István választmányi tagok. A társaság nagyszerű hangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

— Vitaestély az Iparos Szabadegyetemen. Angeli Sebő minorita lelkész, az Iparos-tanonciskola hitoktatója tartja az Iparos Szabadegyetemen hatodik előadását, szerdán este fél 9 órakor az Iparos Otthonban. Az előadás folytatása lesz Vega Traján múlt heti vitaestélyének, amelynek tárgya: „Az iparos és a tanonciskola.”

— Az aradi rendőrség felhívása a bevonuló rekrutákhoz. Az aradi államrendőrségén működő katonai ügyosztály felhívja mindazon ifjakat, akik február elsején berukkolnak, jelentkezzenek Cardas György ügyosztályfőnöknél, irataik átvétele végett.

— A Meteor Kerékpár Club táncos teaia február hó 4-én este 9 órai kezdettel, a Fehér Keresztben, tekintettel a közönség eddigi élénk érdeklődésére, a biztos siker ezuttal sem fog elmaradni.

— A Nyugat január 16-iki számát különösen kritikai közleményei teszik értékesé. Elek Artur Péter Adolf festőművészetéről írt tanulmányt. Móricz Zsigmond Bibó Lajosban a novelláiról méltatja, Kosztolányi Dezső új versével Pást Milán és Turóczi-Trostler József foglalkoznak bebotán, Laca-kó Géza, Földi Mihályról — és egyben Barnagáról — rajzról írt arcképet, Schöpplin Aladár pedig Móricz Zsigmond drámáiról kvalltásairól ad számot. Révész Mihály cikke Weltner Jakab könyvével foglalkozik, Hammerschlag János Helge Lindberg-ről szóló emlékezését kell még kiemelni az új Nyugat-számból. A szám ára 60 lej. Negyedévi előfizetési díj 300 lej. Főbizományos: Pallas, Cluj, Str. I. Radu A.

Aradhegyalja fajkiáltása a kormányhoz

Az aradhegyaljai szőlősgazdák memoranduma részletesen felsorolja a tömeges sérelmeket.

(Arad, január 17.) Megdöbbentő segélykiáltás hangzott el az aradmegyei szőlősgazdák szindikátusának tegnapi kongresszusán. Az előadók a panaszok és sérelmek valóságos konglomerátumát tárták fel. Ha nem jön gyors segítség, a híres aradhegyaljai szőlővidék elsorvad, elpusztul és megszűnik nemzetgazdasági tényező lenni a Körösvidéken. — Hangzott az ösztönös segélykiáltás — amelynek nyomán a népes kongresszus elhatározta, hogy az alábbi memorandumot juttatja el a régens tanácsnak, a kormánynak, a földművelésügyi miniszternek, valamint a szenátusnak és a képviselőháznak. A szőlősgazdák panaszait, illetve kívánságait feltáró memorandum teljes szövege a következő:

Az aradmegyei szőlősgazdák, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e az aradmegyei szőlészeti és borászati szindikátusnak, a veszély pillanatában, mely szőlőhegyeinket, valamint ennek következtében a magunk és családunk, nemkülönben pedig a szőlőmunkások ekzsztenciáját, mintegy tízezer szőlősgazda vagyonát és fáradságos munkájának gyümölcsét fenyegeti, a szindikátus felhívására ma egybegyűltünk az aradi városháza dísztermében, hogy megvitassuk szomorú helyzetünket és a mennyiben még volna rá idő, az ország felvilágosított vezetőinek segítségét kérjük. Az elhangzott panaszok és előterjesztések, valamint a szindikátus elnökének és az előadónak közlései után elhatároztuk, hogy panaszainkat és kéréseinket a magas régensség, a kormány, a pénzügyi- és földművelésügyi miniszterek, valamint a parlament és egyesületünk központjához juttatjuk el és a következőket kérjük:

— Multhatatlan alkalmazása a szeszcsalási törvény vonatkozó szigorú rendelkezéseinek, hogy a szeszcsalások végre megszűnjenek, amelyek ma igen nagy méreteket öltenek s amelyek következtében a szőlősgazdák-nak érzékeny károsodásuk van. Kérjük a szeszcsalásról szóló törvény 77-ik szakaszának gyors módosítását olyan formán, hogy a kintetben esküt is tett szindikátusi megbízott is gyakorolhassanak ellenőrzést, hogy az e tekintetben esküt is tett szindikátusi megbízottak, mint hivatalos személyek működhesse- nek és jegyzőkönyvet vehessenek fel. Határozot- tan kérjük, hogy a földművelésügyi minis- terium állandó bizottságában, amely a szesz- csalások ügyében foglalkozik, egy erdélyi megbízott is képviselést nyerjen. Kérjük a laboratoriumok fokozatos szaporítását, hogy a szeszcsalás könnyebben ellenőrizhető le- gyen. Különös érdekeink védelmére azonban kérjük, hogy a kormány kereskedelmi szerző- dést kössön a szomszédállamokkal. Ausztriá- val, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, hogy bortermésünk régi kereslete biztosítva legyen, mint az jelenleg biztosítva van Magyaror- szágnak, Bulgáriának, Görögországnak, Olaszországnak és Franciaországnak részéről. A román borok ezek- ben a felsorolt államokban súlyos vámok alá esnek, míg Magyarország borexportja ma már ott áll, hogy kiépített piacokra támaszkodhat Angliában, Németországban, Lengyelor- szágnak, Csehszlovákiának, Svédországnak és Norvégiának. Állandó borkiállításokat rendez- és exportjának vezetését hozzáértő szakem- berek kezére bizza. Bulgária az elővös vi- szonyok mellett az elmúlt esztendőben több mint 250.000 hektoliter bort exportált 16—20 lej közötti árral. Az aradhegyaljai bor elhe- lyezése az elmúlt évig még ment valahogy, ma azonban az a helyzet, hogy erős versenyt fejt ki ellenünk a regáti bor, amelynek olcsó ára onnan van, hogy már régebb óta intenzív kor- mánysegítséget élveznek, helyzetük tehát sokkal előnyösebb a miénknél. A leghatározot- tabban kérjük, hogy végre szűnjenek meg a vám- és rendőrhatalóságok szerveinek vissza- élései és az a rengeteg igazságtalanság, amely tulbuzgóságuk miatt éri a szőlőszedőket. Kér- jük, nyissák meg a szabad importot az angol rézgálic előtt, szállítsák le az importilletéket, ha az által a belföldi és a külföldi gyárak

között kiküszöbölhetők legyenek végre az ed- digi tűrhetetlen differenciák. Szőlőoltványok- ban is nagy a hiány s ezért kérjük, hogy vi- dékünkön legalább két állami oltványtelep létesíttessék.

Hogy az elmúlt évi jégvihar okozta káro- kat kiheverhessük, sürgősen 5000 lej kölcsön folyósítását kérjük holdanként azok számára, akik a jégvihar következtében legtöbbet káro- sultak. Aradhegyalja az elmúlt év júliusának első napjaiban ugyyszólván teljesen elpusztult. Kérjük a csálai és barackai szőlőtelepek mo- dern kiépítését és kibővítését, hogy feladatuk- nak a kívánt mértékben tudjanak megfelelni, annál is inkább, mert tudott dolog, hogy leg- később 5—6 év múlva Aradhegyalján is fel- merül az új és fiatal oltványok beszerzésének és az eddigi oltványok pótlásának problémája. Ezzel szemben a már 30—40 esztendővel ez- előtt létesült két szőlőtelep erre sem beren- dezkedésénél, sem csekély mennyiségű pro- dukciójánál fogva nem alkalmas, nem beszél-

Módosítják az állampolgársági törvényt.

Megalakult a módosítást előkészítő bizottság.

(Az Aradi Közlöny bucuwesti-i tudósító- jának távirata.) A belügyminiszter az igaz- ságügyminiszterrel egyetértve, ma egy bizott- ságot delegált az állampolgárságról szóló tör- vény módosításáról szóló javaslat előkészíté- sére. A bizottság tagjai lettek: Franasovici államtitkár, Varau, a legfelsőbb közigazgatási tanács tagja, Ispasiu igazságügyminiszteri ve-

ze arról, hogy oltványainak minősége is sok kívánni valót hagy maga után, miután az után- pótlás lehetőségétől huzamos ideig el volt zárva. Olyan oltványokkal tehát, amelyek voltaképpen a legmegfelelőbbek volnának ezen a vidéken — mint például a Rupestris és a Rip- Barlandier — a két szőlőtelep nem rendelke- zik. Mindezek felsorolása után kérjük az or- szág parlamentjét, adjon módot egy a szőlős- gazdákat támogató törvényjavaslat elkészí- tésére és egyben kérjük a szőlészeti vezér- igazgatóságot, hogy a szőlészeti szindikátusok és a szőlősgazdák központi egyesületének meghallgatásával, valamint jelen memorandum adatainak bevonásával készüljön el az a nagy- fontosságú törvényjavaslat, amely parallel ér- deke az állam mezőgazdaságának is.

A szőlősgazdák szindikátusának memo- randumát a szindikátus új vezetősége írta alá, amely a következő: elnök: Isprávnice Sever dr., végrehajtóbizottsági tagok: Bogdan Vir- gil dr., Szabó Zoltán nyugalmazott tábornok, Georgescu János megyei prefektus, Stoinescu Sándor dr., Nichi Lázár dr., Feszler Károly, Quirini Sándor, Nasta Viktor, Székely Árpád, Martics Károly és Anastasiu Demeter igaz- gató.

zérigazgató, Modolea belügyi vezérigazgató és Darzeu belügyminiszteri igazgató. A törvény módosításáig különben minden az állampol- gárság elismerése iránti folyamodvány, vala- mint az állampolgári ügyek mindennemű elin- tézése az igazságügyminiszterium hatásköré- be ment át.

Pontatlanok

Aradváros főtisztviselői.

Szigoru polgármesteri razzia az aradi város- háza hivatalszobáiban.

(Arad, január 17.) Pár nappal ezelőtt egy igen erőlyeshangu körlevél ment széjjel az aradi városháza tisztviselői között. A körlevél- ben a polgármester értesíti a tisztviselő ura- kat, hogy ezentul mindenkinek pontosan be- kell tartani a hivatalos órákat, pontban nyolc órakor már benn kell lennie a hivatalban, a honnan pontban két órakor távozzanak csak el. A körlevél végén a polgármester bejelenti, hogy a főtisztviselők és szolgálati főnökök sem kivételek ez alól, azoknak is nyolc órára hivatalukba kell lenniük, majd végül, hogy a hatás teljes legyen, kiáltásba helyezi, hogy személyesen fogja ellenőrizni a hivatalnok- kar bejövését.

A körrendelet meglehetősen vegyes érzel- meket keltett a tisztviselők körében, akiknek nagyrésze bizony megengedett magának egy- egy negyedóráska késést reggelenkint, ázzal, hogy

— Majd behozom én a hivatalban. — Kül- önösen a főbb tisztviselők vakarták meg fü- lük tövét, amikor a pontos nyolcórás bejövetel- jutott eszükbe. A fülvakarás azonban ma reg- gel még fokozódott. Ma reggel ugyanis Angel István dr. polgármester személyesen vizitálta reggel 8 óra 1 perckor végig a hivatalszoba- kat és ott, ahol nem találta meg az illető tiszt- viselőt, vagy hivatalfőnököt, diszkrét figyel- metetést hagyott hátra. Tintával csak eny- nyit irt az íróasztal papírfedelére:

Reggel 8 óra 6 perckor itt volt- am. — Dr. Angel.

A másik íróasztalra 8 óra 10 perc került és így tovább. Amikor úgy negyed 9 óra után bekerültek az illető tisztviselők a hivatalba, megrökönyödve vették észre a polgármesteri névjegyet. De ezzel még nem ért véget az ügy. Dél előtt a polgármesteri szolga felkeres- te az illető hivatalnokokat a polgármester meg- hívásával, fájradjanak be hivatalába. Amikor egybegyűlt a társaság, dr. Angel kellő hang- sulyal csak ennyit mondott:

— Remélem, holnapra már benn találom az urakat, reggel 8 órakor.

Az erre a felszólításra elhangzott ígére- ket százszázalékosoknak véve, mátl kezdve dühöngeni fog a pontosság az aradi város- házán..

(m. r.)

Kifosztott aradi vendéglő.

Az aradi rendőrség nagyvárnyu bünszövetkezetet leplezett le.

(Arad, január 17.) Zimmermann János, az aradi „Vadember” vendéglő tulajdonosa napokkal ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy vendég- löből nagyértékű edényeket és evőeszközöket loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást és ma délelőtt letartóztatta a vendéglő egyik al- kalmazottját, egy özvegy asszonyt, aki ellen fel- merült a gyanu, hogy a lopásokat ő követte el. Ki- hallgatása alkalmával tagadott, azonban házkü- tatást tartottak lakásán és nagymennyiségű hol- mit találtak, amelyeket a vendéglőből lopott el. A további nyomozás megállapította, hogy az asz- szonynak bűntársai is voltak, akiknek bizomány- ba adta a lopott tárgyakat. Ma este még négy he- lyen tartott házkutatást a rendőrség, amelynek eredményeként négy letartóztatás történt. A ház- kutatások alkalmával összeszedett holmik értéke felülmúlja a százezer lejt. A lopásokat, mint meg- állapították, már évek óta üzik. A nyomozás to- vább folyik.

— Lefoglaltak Aradon egy autóbust. Az aradi államrendőrség a postaigazgatóság fel- hívására lefoglalt egy autóbust, amely enné- dély nélkül bonyolította le a forgalmat Arad és a környékbeli községek között. Az autóbustt abban a pillanatban foglalták le, amikor uta- sokkal telve, indulni akart. Tulajdonosa ellen megindult az eljárás.

5.	URANIA
7	Ma utóljára
és	Rabszóra királynő
9	Korda Máriával.
ó	Következő műsor:
r	A SEJK FIA
a	Rodolpho Valentino-val
k	
o	
r	

Felolós szerkesztő: R. B. B. B. B.

Cenzurat: Prefectura Judetului,

LEGUJABB.

A belgrádi Telegraphen-Union rádió-tudósítása az Aradi Közlöny számára.

Aszerb repatriáltak vissza akarnak térni Magyarországra.

Belgrádból jelentik: A világháború után a magnagyobbodott Szerbiába Magyarországból számos szerb nemzetiségű földmivelő repatriált, akiket azzal csalogattak az új hazába, hogy földet fognak kapni. Az ígéretet mind máig nem váltotta be a szerb kormány, és most igen érdekes fordulatot vett a szerb repatriáltak ügye. Memorandumot intéztek a jugoszláv kormányhoz, amelyben sürgősen kéri a földosztási ígéret betartását és azzal fenyegetőznek, hogy amennyiben a legrövidebb időn belül nem kapják meg a megígért földet, házat és gazdasági eszközöket, úgy mindannyian vissza fognak menni az elhagyott Magyarországra.

Sulyos vád Mussolini fegyverkezése miatt.

Bécsből jelentik: Az osztrák nemzetgyűlés mai ülésén Ellenbogen szocialista képviselő a szentgotthárdi incidenssel kapcsolatban nagy támadást intézett Olaszország ellen és megállapította beszédében, hogy míg Olaszország a legerélyesebben követeli mindenkitől a fegyverkezést, addig ő maga hallatlan módon fegyverkezik.

Nyilvánvaló, — mondotta Ellenbogen — hogy Olaszország egy új háborút készít elő és emez imperialisztikus tervének keresztülviteléhez szövetségeseket keres magának. Ennek az akciónak bevezetése volt a tiranai szerződés, majd a bolgár és román orientáció. Olaszország nem tudott minden államot megnyerni céljainak és nem tudta teljesen kiépíteni frontját Jugoszlávia ellen, de ugylátszik, hogy Magyarországon szövetségesre akadt. Erre vall legalább is a szentgotthárdi fegyverküldemény. Mussolini ezzel a harcias külpolitikai ténykedésével el akarja vonni a világ figyelmét azokról a belpolitikai nehézségekről, amelyek egyre jobban fenyegetik uralmát. A szónok végül felhívta a népszövetség figyelmét Olaszország harci készülődéseire, amelyek szerint a világ békét veszélyeztetik.

Ujabb katonai merénylet Jugoszláviában.

Belgrádból jelentik: Az elmúlt éjjel újabb katonai merénylet történt a jugoszláv királyságban. Ezúttal a mladenovaci löportorony ellen követték el eddig ismeretlen tettesek a merényletet. A támadók négy lövést adtak le a löportorony őrsége ellen, egy katona súlyosan meg is sebesült. A tettesek elmenekültek.

A német államok Ausztr a csatlakozásának ügyét tárgyalják.

Berlinből jelentik: A mai napon a német államok képviselői az osztrák csatlakozás ügyében gyűlést tartottak. A porosz kormány képviselője kijelentette, hogy Poroszország csak akkor hajlandó a csatlakozást elismerni, ha ebbe az összes német államok beleegyeznek.

Moszkvában bizakodva néznek a szovjet jövője elé.

Moszkvából jelentik: Az a szociális egyesület, amely az orosz nők helyzetének megjavítását célozza, tegnap Moszkvában konferenciát tartott. A gyűlésen a többiek között beszédet mondott Kalinin, akinek beszéde kiterjedt az általános politikai helyzet ismertetésére. A szovjetunió mai helyzetét ismertette, amely szerinte az utóbbi esztendőben konszolidálódott és semmi kétség aziránt, hogy Szovjet-oroszország lassan, de biztosan halad a végleges konszolidáció útján.

dott és semmi kétség aziránt, hogy Szovjet-oroszország lassan, de biztosan halad a végleges konszolidáció útján.

A magyar delegáció elindult a szentgotthárdi ügy tárgyalására.

Budapestről jelentik: Tegnap éjjel utazott el a magyar delegáció a szentgotthárdi affér ügyében folytatandó tárgyalásra. A delegáció három tagból állt.

Belgrádban is panamázna.

Belgrádból jelentik: A belgrádi rendőrség ma reggel letartóztatta Tritanovity belügyminiszteri főfelügyelőt és egy kisebbrangú hivatalnoktársát. A tisztviselőt ellen az a vád, hogy hamis bizonyítványokat állítottak ki, főképpen csehszlovák kereskedők részére szóló beviteli engedélyekkel operáltak. Hatvanezer dinárt kaptak darabonként a hamis igazolványokért.

KÖZGAZDASÁG.

Harc a stabilizálás kurzusa körül.

Bratianu Vintila a négy centimos árfolyam híve.

(Arad, január 17.) A bucaresti-i sajtóban éles politikai harc indult meg a lej stabilizálása körül. A Curvutul állítólag beavatott forrásból úgy értesül, hogy Bratianu Vintila négy svájci centimesnél óhajtja stabilizálni a lejt és súlyosan támadja emiatt a kormányt. A többi ellenzéki lapok ugyanilyen hangon írják.

Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója több-kevésbé megerősíti a kormányt, említett szándékát, azzal a megjegyzéssel azonban, hogy a stabilizálás árfolyama körül a kormány tagjainak véleménye sem egyöntetű. A pénzügyminiszter és legfőbb finans-bizalmasa Oromulu valóban a négy centimes stabilizálást követelik, hivatkozva Románia presztizsére. Velük szemben azonban a kereskedelmi miniszter a három centimos stabilizálás híve.

A kölcsön ügyében Bucarestben tartózkodó külföldi pénzemberekkel előrehaladott tárgyalások folynak a stabilizálás árfolyamáról is. Oromuluék legerősebb argumentuma román szempontból az, hogy a kölcsönt, amit az állam felvesz, majdan vissza is kell fizetni. Ez az adósságmentesítés pedig jelentősen könnyebb lesz, ha a stabilizálás magasabb

kurzus mellett történik.

A legközelebbi napok, ha valóban be is következik a nagy pénzügyi művelet, teljes világosságot derítenek majd a nagy titokra. Az sincs azonban kizárva, hogy amíg a kölcsön meglesz, addig sok víz fog lefolyni a Spreen és a Szaján.

A Lupta szerint különben a kormánykörök kategorikusan kijelentik, hogy az eddigi összes megbeszélések a stabilizációs kölcsön ügyében ugynevezett prelimináris tárgyalások voltak, amelyek után kezdődnek csak az érdemleges megbeszélések.

Zürichben 3.21, Párisban 15.75 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 17.)

Kifizetések: Berlin 38.85, Newyork 162.50, London 793, Páris 6.45.50, Milánó 8.60, Prága 4.82.50, Budapest 28.48, Zágráb 2.87.50, Bécs 23, Zürich 31.40. — Árú: Márka 38.50, dollár 161.50, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.60, dinár 2.82, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38, dollár 160.50, angol font 785, francia frank 6.30, olasz lira 8.40, cseh korona 4.75, pengő 28.35, dinár 2.75, osztrák schilling 22.90, svájci frank 30.80.

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor
Erdélyben premier! Nagy világláger!
SUDERMANN „EGYSZER VOLT” o. regénye filmen.

„Asszony és Ördög”

(Fanamet-film.)

Greta Garbo és John Gilbert a főszereph.
Nagyszerű zenekísérett. — D. u. 5 és 7 órakor
rendes díccé, este 5 lejfel emelt helyárak.

— Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 17.)
Berlin 123.62, Amsterdam 209.20, Newyork 519, London 2530.35, Páris 20.40.50, Milánó 27.45, Prága 15.38.50, Budapest 90.75, Bel-90.75, Bucuresti 3.21, Varsó 58.15, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 17.)
Berlin 123.62.50, Amsterdam 209.25, Newyork 519, London 2530, Páris 20.40, Milánó 27.44.50, Prága 15.38, Belgrád 9.13.87.50, Budapest 90.75, Bucuresti 3.21, Varsó 58.19, Bécs 73.12.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 17.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.65, London 790.50, Newyork 161.70, Milánó 8.59, Zürich 31.25, Bécs 22.80, Prága 4.79, Budapest 28.40, Varsó 18.40. — Valuták: Napoleon 649, mártka 38.50, leva 1.19, török lira 0.83.50, angol font 788, francia frank 6.51, svájci frank 31.25, olasz lira 8.60, drachma 2.15, dinár 2.84, dollár 161.25, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.05, pengő 28.40, cseh korona 4.76.

= Az aradi pénzügyigazgatóság felhívása az aradi pénzügyintézetekhez. Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja az összes pénzügyintézeteket, valamint a részvénytársaságokat, hogy a régi bélyegtvörvény rendelkezése alapján az 1927. év első négy hónapjában kifizetett tisztviselői fizetések, járulékok és a bizottsági tagok tantiémjei után utólag haladéktalanul fizessék be a félszázalékos bélyegilletékeket, amelyeknek utólagos lerovást határidejét még január 14-ikében állapította meg a volt pénzügyminisztérium. Ugyancsak legkésőbb január 30-ig be kell fizetni a betétek után járó fél, illetve 0.2 százalékos bélyegilletéket is, miután mulasztás esetében a pénzügyigazgatóság a törvény értelmében a befizetendő illetékeknek megfelelő háromszoros összeget veti ki bírságként.

= Csődök az aradi törvényszék cégbíró-sága előtt. Az aradi törvényszék cégbíró-sága közli, hogy Fertig József aradi kereskedő, Pollák Leopold és Társa, a Nagylaki Hitel-szövetkezet és Hadlicska Lajos nagylaki kereskedő, bej. cégek ellen megnyitotta a csődöt. Steiner testvérek, valamint Herczog Dezső cég csődügyében a tárgyalást január 26-ra tűzte ki Ornstein Árpád táblabíró, csőd-tanácsi elnök.

= Adókövetések Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a ház- és földadó-kivető bizottságok szerdán a következő uccákban jelennek meg: V. számú bizottság: Muresanu- és Mircea Stanescu-uccákban. A VI. számú bizottság: Baritiu (Rákóczi-uccában). A VII. számú bizottság: a Chinezul-uccában. A bizottságok felkérlik a háztulajdonosokat, hogy a házvételi- és a lakbérleti szerződéseket, valamint az egyszázalékos lakbérilleték befizetéséről szóló nyugtát és jegyzőkönyvet a saját érdekükben tartsák kéznél és a bizottság kívánságára mutassák fel.

Mulatság.

Az aradi sötétmunkások műsoros bálja vasárnap este volt. A zsufolásig megtelt terem hálásan tapsolt a nívós műsor minden számának. Klubica Böske és Papp Mancsi román táncát viharos taps jutalmazta. Utána a „Háztűznéző” című bohózat következett, melyben Bruckner László, Klubica Böske, Lénárth József, Kvasznitska Géza és Novák Rózsika tudásuk legjavát adták. Majd Mihácsikné énekelt nagy siker mellett. A műsor utolsó száma az „Ismeretlen tettes” című bohózat volt, amelyben Altacher László, Kvasznitska Géza, Papp Ilonka és Engel Zsiga kiváló színészi képességükről tettek tanubizonyságot. Lénárth József szellemesen konferált. Műsor után tánc volt a hajnali órákig. A szépségverseny első díját Rétfalvy Manyika nyerte meg.

NYILTTÉR.

Ez alatt a hirdetés nem válik felhívás.

FELHÍVÁS.

Egyik ügyfelem, Braun Bertalané „Carmen” üzletét Arad, Str. I. Bratianu 13. megvenni szándékozik. Felhívom fenti cég hitelezőit, hogy követeléseiket 8 nap alatt irodámban jelentsek be, mert ellenesetben figyelembe vétetni nem fognak.

Dr. Gross Ignác, ügyvéd,

Arad, Strada Bucur No. 2. I. em.

417

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett jó fiunk, illetve testvérünk

SALGÓ GÉZA

folyó hó 10-én váratlanul elhunyt. A megboldogult hült tetemét folyó hó 13-án a badeni izr. temetőben nyugalóra helyeztük.

Adjon a Gondviselés eltávozott szeretteinknek örök nyugalmat.

Emlékezte felejthetetlen nekünk.

Salgó B. Béla, Salgó B. Béláné, szül. Beck Nelly szülei, Salgó Lily, Salgó Jenő testvérei.

Minden külön értesítés helyett.

Évtizedek óta fennálló
Vegyeskereskedés

italmérés engedéllyel áruházzal együtt VATA DE JOS (Alvácufürdő) BÉRBEADÓ. Lakás van az épületben. Részletes felvilágosítások vagy a helyszínen, vagy BERKOVICS, Arad, Strada Penes Curcanul (Lövész-ucca) 26. 10500

Gramophonok
varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók. Hanglemezekben órási raktár. Minden vételkötelezettség nélkül hallgassa meg sláger-ujdonságainkat.

HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27.
(Boros Béni-tér.) 5145

Jól jövedelmező kisebb
házat megvételre
keresek. Ajánlatokat „400.000—
1.000.000” jellegre Rudolf Mossó
hirdetőbe kérek. 10500

ELADÓ EGY
„DELAGE” AUTO
6 hengeres 24 HP. kazsuk fedéllel
és egy szán. Cím:
Somaschesi raktár, Csérmő
allomás

Hirdessen

a 43 éve fennálló

Aradi
Közlönyben

INVITARE

Cooperativa Generale de Productie și Consum Muncitorilor și Funcționarilor din Arad invită la a VII-lea adunare ordinară anuală ținută în Arad la 19 Februarie 1928, la orele 10 p. m. Dacă se dinta nu va fi în număr și nu putea hotărî, atunci se va ține la 4. Martie 1928, sala de ședință casa Orașului.

Programul: 1. Delegarea unui membru pentru încheierea procesului verbal și doi pentru verificarea procesului verbal. 2. Raportele direcțiunii și a comisiei de control, stabilirea bilanțului anului de gestiune 1927, și deciziunea de absolvire. 3. Completarea direcțiunii și comitetului de supraveghere. 4. Propuneri eventuale propunerile trebuie date în luntra înainte de ședința cu 8 zile în scris. La ședința numai aceia acționari pot lua parte cari înainte de intrare, cu cartea de membru sa legitimează. Arad, la 8. Ianuarie 1928. Direcțiunea.

MEGHÍVÓ

az Aradi Munkások és Tisztviselők Általános Termelő és Fogyasztási Szövetkezetének 1928. évi február 19-én délután 10 órakor, határozatképtelenség esetén 1928. március 4-én a Városházai tanácstermében tartandó hetedik évi rendes közgyűlése.

Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyvvizsgáló és két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. 2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, az 1927. üzletév mérlegének megállapítása és a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 3. Igazgatóság és felügyelő-bizottság kiegészítése. 4. Esetleges indítványok. Az indítványok a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal írásban nyújtandók be. A közgyűlésen csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik a belépéskor tagsági könyveikkel igazolják magukat. Arad, 1928. január hó 8. Az igazgatóság.

Contul bilanț de pe anul 1927. — Mérleg-számla 1927. évről. Activa. — Vagyv. Cassa—Pénztár 10.181.81 lej. Marfa — Árúkeszlet 270.456.67 lej. Inventar — Berendezés 12.000.— lej. Debitor — Adósok 52.666.— lej. Pierdere din anul curent — Folyó évi veszteség 43.840.95 lej. Total — Összesen 389.145.43 lej. Pasiva — Teftér. Mize — Részjegyek 72.000.— lej. Capital rezervă — Tartaléktőke 90.000.— lej. Căuțitori — Hitelezők 211.439.90 lej. Profit rest din anul 1926. — Nyereségátmarzat 1926-ról 15.705.53 lej. Total — Összesen 389.145.43 lej. Arad, la 31. Decembrie 1927.

Directiunea — Az igazgatóság: Pristavok Pál m. p. președint—elnök. Bodnár Jakab m. p. subpreședint—alelnök. Tóth Gábor m. p. Fábik József m. p. Scheffler Dezső m. p. Szabó Pál m. p. Fuchs Ádám m. p. Mádli Sándor m. p. Batári Géza m. p. Verificat și găsit confirm cu registrele — Megvizsgálta és helyesnek találta: Comisia de supraveghere — A felügyelő bizottság: Balázs János m. p. președint—elnök. Csepeli László m. p. Gruber Imre m. p. Balázs János m. p. Bács József m. p. membri—tagok.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5. l. el. vastagabb betűvel 8. l. el. 10. l. el. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40. vasárnap 50. l. el. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadónivalal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesztünk fel. Csak válaszlelvéllel ellátott kérdézközlésre válaszolunk. Alánlatok, jelölés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadónivalal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadónivalal adja meg.

ALKALMAZÁS.

JÓLÉŐZŐ minden felvétetik. Carpinisan, Arad, Str. Alba-Julia 8. sz. (Zsoltán-ucca). 424

MAGÁNOS férfihez vagy nőhöz ajánlkozom azonnali belépésre házvezetőnőnek. Cím Városligeti Lövészegylet. 413

ERDELY területén autót falukat látogató utazó megfelelő mellékletet keres. Ajánlatot Mayrovits gumiraktár Irtel utazónak Bulv. Reg. Ferdinand 57—59. kér. 419

MINDENES szobaleányt keresek azonnali. Jelentkezni 1—2 óra között Str. Bucur 12. 418

ÜGYVÉDJELŐLTET perfekt román. keresek aradmegyei vidéki irodám részére. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadónivalal továbbít. 415

MINDENES német német nyelvtudással finom ruhához jó fizetéssel felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 420

ELŐMUNKÁSNÓ dobozgyárba felvétetik. Sárosy István. Str. Episcopul D. Radu 5. (Magyar-ucca). 422

LAKÁS.

KÉT UDVARI SZOBÁBÓL ÁLLÓ, MŰHÁZNAK SZALONNAK VAGY IRODÁNAK ALKALMAS HELYSÉG A PÖTÉREN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

KIADÓ május 1-re 3. szobás új sarok magánház. üzletnek is megfelel. Str. Surorilor (Zimándi-ut) 36. 416

VÉTEL ÉSELADAS.

ELADÓ 200 kg. kék mák prima Kaiser Ádámnál, Szemlakon 362. sz. Aradmegye. 401

ANTIK és modern ebédők, háló, úr-szoba, szalon berendezések, antik butorok, Ehrbar, Bösendorfer, Petroff stb. zongorák, márkás porcellánok, japán vázák, zsolnai korszok, alpaca evőeszközök, festmények, tükrök, fotók, lámpák, paravánok, sodronyágyak, férfi és női bundák, férfi télikabátok, kis vitrin, antik órák, stb. eladók. Salgó Géza bizomanyi üzlet. Str. Horia (Széchenyi-ucca). 1000

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműeket, stb. bizomanyi üzlet. azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgó Géza, Strada Horia (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadónivalal. 500

A Vata de Jos
(alvácza)
fürdővendéglő

Csak elsőrangú szakemberek jöhetnek számlatásba. Részletes felvilágosítás vagy a helyszínen, vagy BERKOVICS, Arad, Strada Penes Curcanul (Lövész-ucca) 26. szám. 10500

I. emeleti helyiség,
melyall két nagy uccai
és egy udvari szobából

irodának, szalonnak, orvosi
rendelőnek, üzletnek, mű-
helynek rendkívül alkalmas,

kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny” kiadójában.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL”.

VIZUMOK követségeknél
Utvéghasszebitások, G.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy meg-
bizát pontosan elintéző.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadó: tulajdonos: Aradi nyomdával.